Ժ. ՏԱՐԻ 2686 ԹՈՒԼԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ԱՐԱՅ 4385 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1893 9 ՐԻՃԷՊ 1340 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ՍՈ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձանակ առաքաբ 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Երեքամսեայ » » 40
Օտար երկիրներ Տարեկան Գրանցեալ 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տարբեր Տարեկան Օտ. Ոսկի 2
Դաւառաց դիպատարի ծանրոյ փոխարինակ Դրամ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15/27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՀԱՅՈՒՀԻՒ

Անցեալ օր Պարտիզակի նամակ մը հրատարակեցինք, որ ի մէջ այլոց կը ծանուցանէր թէ տեղւոյն Հայուհիք սովոր են ամեն կիրակի Ս. Պատարագէն ետքն հաւաքուիլ վարժարանի սրահին մէջ, ուր իրենց մէջէն ամենէն ուսեալք Ս. Գիրք կը կարդան և կը բացատրեն յօգուտ անոնց որք այնքան չեն հասկնար։ Յետոյ, դպրոցի աշակերտաց ընկերակցութեամբ, շարականներ կ'երգեն, և «այս ամենայն ժամ մը տեւելէն ետքը, կը ցրուին՝ քաղցր տպաւորութիւն մը տանելով իրենց հետ»։

Անոնք որ այցելած են Պարտիզակ, գիտեն թէ կանանց այս բարեպաշտական հաւաքումն նորութիւն մը չէ հոն։ Քանի տարիէ ի վեր է որ այս օգտակար դաղափարն ունեցած են, և կը յիշուի թէ քանի տարի յառաջ Պոլսոյ լրագիրք ևս աւելի յաճախ կը յիշէին հայ տիկնանց գումարումներ կրթական ու բարեգործական նպատակներով։ Ինչ որ Պարտիզակի Հայուհիք կ'ընեն՝ լոկ կրօնական չէ. զի կ'երեւի թէ Ս. Գրոց հաւաքական ընթերցումներն անոնց մէջ բաւական քաջալերած են ընթերցասիրութեան ճաշակն, և ընթերցասիրութեան ճաշակն իմացական ամեն յառաջդիմութեան առաջին քայլն է։ Ամեն հասարակութեան մէջ, դիտուած երեւոյթ է որ իմացական յառաջդիմութիւն ուղղակի կը համեմատի ժողովրդեան ընթերցասիրութեան չափուն։

Եւ յետոյ, Պարտիզակի Հայուհեաց ըրածն հանճարեղ պատասխան մ'է այն միսիոնարներուն որք կը պնդէին թէ Հայք Ս. Գիրքն հասկնալի կերպիւ կարդալու և Ս. Գրոց բացատրութիւնը լսելու համար դուրս պէտք է ելնեն իրենց եկեղեցիէն, ուր ամեն բան անհասկնալի լեզուաւ կը կարդացուի և բան մը չի բացատրուիր երբեր։ Գիւղաքաղաքի մը այս պզտիկ Հայուհիք հակառակը կ'ապացուցանեն փորձով։ Եթէ բողոքական կանայք «աղօթքի ժողովներ» կրնան ունենալ, ուր կիներ Ս. Գիրք կարդան, կիներ Աստուծոյ խօսքը բացատրեն, կիներ խօսին կանանց ընտանեկան ու բարոյական պարտաւորութեանց վրայ, նոյնպիսի հաւաքումներ ուրիշ Հայուհիներ ալ կրնան ընել, բայց առանց կրելու իրենց մայրենի եկեղեցիէն բաժնուելու ծանր զոհողութիւնն ու զրկումը։

* * *

Պարտիզակի Հայուհիներէն օրինակ բերել Պոլսոյ Հայուհեաց՝ արտառոց դաղափար մը կ'ըլլար։ Պարտիզակի Հայուհիներէն ոմանք Պոլսոյ հայ ընտանեաց մէջ ծանօթ են միայն իբրեւ տնտուու, դայեակ, սպասուհի, խոհարարուհի։ Այս կիներէն օրինակ պիտի առնուն Պոլսոյ տիկնաք։—Ո՛չ հարկաւ։—Բայց չէ՞ մի որ քրիստոնէութիւնն ալ ձկնորսներու և նաւավարներու ձեռամբ քարոզեցաւ։ Չէ՞ մի որ աշխարհի պատմութեան մէջ շատ անգամ խոնարհներն օրինակ եղած են մեծերուն։ Չէ՞ մի որ քաղաքակրթութիւնն իսկ «անհունապէս փոքրներէն շատ մը դասեր առած է։ Եւ քանի որ խօսքերնիս Հայուհեաց վրայ է, ո՞ւր աւելի կը գտնենք հայ կնոջ իսկական յատկութիւններն, հո՞ն ուր տարբեր տարբեր քաղաքակրթութեանց խառնուրդի մէջ մեզի կ'ապրի, թէ հոն ուր առանձին ինքն իւր մէջ կ'ապրի, առանց ուրիշ տարբի ներկայութեան։ Այս տեսակէտով, ո՞րչափ շահեկան է Պարտիզակի նման վայրերու ուսումնասիրութիւնն, ուր հազարաւոր հայ ընտանիքներ կ'ապրին միատեղ, առանց ներկայութեան ուրիշ ո՛և է տարբի։ Ինչ որ կայ հայ կնոջ սրտին ու մտքին մէջ, հոն թերեւս աւելի որոշ պարզուի, մանաւանդ երբ տոհմային կրթութիւն մը դայ տարկել և աւելի պայծառ երեւցնել զայն։

Այս տեսակ գումարումներ լուսաբական եկեղեցւոյ մէջ քաջալերուած են՝ ընդդէմ արեւմտեան եկեղեցւոյ սովորութեան, որ կը պնդէր թէ Ս. Գիրքն եկեղեցականութիւնը միայն կը բանայ բացատրել, ուղղղ բացատրութիւնն յատկապէս ուսած ըլլալով, և այս մտածումով, Ս. Գրոց ընթերցումը չէր քաջալերեր հասարակութեան մէջ, ուսեալ մշակեալ դասերուն եւեթ վերապահելով, և լատիներէն թարգմանութենէն ետքն, ուրիշ աշխարհիկ բարբառներու թարգմանութիւնն անընդունելի դատելով։ Բարեբախտապէս, Հայ Եկեղեցին Ս. Գրոց ծանօթութիւնը կղերին եւեթ սեփականելու պահանջում չըներ, և եթէ այս օրուան Հայք իրենց նախնեաց չափ հակնային դրաբար լեզուն և եթէ ժողովրդական ածան տպագրութեամբ Ս. Գիրք մատչելի ընծայուէր հայ հասարակութեան, տարակոյս չկայ թէ Ս. Գրոց, Հին Կտակարանի մանաւանդ, ընթերցումն եւ ուսումն այսօր շատ աւելի ընդհանրացած կ'ըլլային մեր Ժողովրդեան մէջ։ Հայ Եկեղեցին այդպիսի ծաւալման մը պիտի չհակառակեր, ինչպէս չի հակառակիր այսօր ալ, երբ յոյս կայ որ ածան տպագրութեամբ մը հազարներով ցրուի Ազգին մէջ նախնեաց պատուական թարգմանութիւնն Աստուածաշնչի։

* * *

Բայց այս օրուան համար նպատակնիս Ս. Գրոց վրայ խօսիլ չէր։—Հայ կանանցմէ ընթերցասիրութեան ծաւալման օգուտները միայն կ'ուզենք յիշել՝ ի ձեռն հայ կանանց։ Ժամանակն եկած է որ Հայուհիք զգան թէ իրենց իմացական, բարոյական և ընկերական զարգացման վերաբերեալ ամեն ինչ այրերէն սովրելու պէտք չունին։ Բաւական նշանաւոր իմացականութիւններ հետզհետէ յառաջ կուգան հայ իգական սեռին մէջ, և կ'արժէ որ ուրիշ Հայուհիք անոնց հետ ուղղակի հաղորդակցութեան մտնելով, կարենան օգտուիլ անոնց լոյսերէն։ Ասոր համար չի բաւեր որ Պոլսոյ կարգ մը տիկնայք դաւառներու մէջ վարժարաններ կառավարեն հեռուէն՝ իրենց մատին ծայրով։ Այլ և այլ դասակարգի հայ կիներն և օրիորդները մէկտեղ բերել և հոգեկան, իմացական, ընկերական զարգացման նորոնոր պահանջումներուն վրայ անոնց խօսիլ, հայ կնոջ դերը պարզել, ըսել թէ իբրեւ մայր, իբրեւ ամուսին, իբրեւ քոյր, իբրեւ դրացուհի, իբրեւ վարժուհի, իբրեւ խնամակալուհի, ինչե՞ր կրնայ ընել հայ կինն, այնչափ կարեւոր է որ Հայուհիք այս գործն իրենց մէջ պէտք է կատարեն, իրենք իրենցմով, առանց այլ եւս կարօտ ճնալու զօրաւոր սեռին կոչումներուն ու քարոզներուն։ Թէ՛ հրապարակախօսութեան և թէ հրապարակագրութեան մէջ կ'արժէ որ հայ իգական սեռն այսուհետեւ աւելի ցուցնէ ինքզինք, աւելի գործէ, այն վստահութեամբ թէ լաւ գործ մը պիտի լինի այս, ժամանակիս պահանջած մէկ գործը։

ՀՆՏԱԽՏՆ ՀԱՅՈՑ ԳՅՆՈՒԱՆ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ուրախալի է լսել թէ Տրապզոնի, Կարնոյ, Վանայ, Երզնկայի և այլ քաղաքներու մէջ հայերէն լրագրաց ընթերցողք քիչ չատ կրցած են օգտուիլ հնտախտի համաճարակին ժամանակ հրատարակուած այլ և այլ յօդուածներէն ու խրատներէն՝ համաճարակէն զերծ մնալու միջոցներուն վրայ։ Օտար թերթի մը թղթակիցը կը յարէ թէ Տրապիզոնի մէջ Յոյնք՝ իրենց բազմամարդութեան համեմատութեամբ՝ ամենէն աւելի զնասուեցան հնտախտէն, իսկ Հայք՝ բազդատմամբ իրենց թիւոյն՝ ամենէն քիչ զնասուեցան։ որովհետեւ, կ'ըսէ, Հայք աւելի բժշկական խնամք վայելեցին, աւելի օգտուեցան լրագրական հրատարակութիւններէն, և աւելի հոգ տարին մաքրութեան և զգուշական միջոցներուն։ (*) Ասիկա քաջալերական վկայութիւն մ'է, և արդէն կարենք և վնաս մեր ստացած տեղեկութիւններէն տեսան ընթերցողք թէ մերայինք յանկարծակի չեն եկած հնտախտի համաճարակին առջեւ, այլ դիտակցաբար գործած են, և եթէ մինչեւ իսկ բողոքական բժիշկի մը հրապարակախօսութիւն ընել արուած են եկեղեցւոյ մէջ՝ հնտախտէ զգոյշ մնալու միջոցներուն վրայ, նոյն խնդրոյ վրայ իրենց ձեռքը գտնուած թերթերուն պարունակութենէն ալ օգուտ քաղելու անփոյթ չեն գտնուած։ Շնորհիւ այս ներքին պաշտպանութեան, շնորհիւ կառավարական միջոցներու և ներսի դաւառաց մէջ շնորհիւ նաեւ կլիմային ցրտութեան, 1892ի համաճարակն համեմատապէս թեթեւ անցած է այն կողմեր, և թէպէտ չենք կրնար գուշակել թէ նոր տարւոյս գարունէն ետքն հնտախտն ինչ ընթացք և ինչ սաստկութիւն պիտի առնու, բայց 1892ի փորձառութիւնն անուշտ իւր օգուտները պիտի ունենայ, հնտախտն այլ եւս անծանօթ թշնամի մը պիտի չըլլայ մեր ժողովրդէն շատերու համար, և եթէ նորէն դիմադրել պէտք ըլլայ, դիտական և առողջապահական նոյն ազդեցիկ միջոցներ նոյն խղճմտութեամբ, և նոյն գիտակցութեամբ ի կիր պիտի առնուին նորէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՒՐՍԵՐ։ — Պոռ-դը Ֆրանս։—Վերջին օրերս մեր Հեռագրաց բաժնին մէջ այլ և այլ լուրեր երեւցան Ֆրանսայի Պանքային վրայ։ Ոմանք մինչեւ անգամ կարծեցին թէ դրամական կամ սեղանաւորական տագնապ մը ծագած ըլլայ Ֆրանսայի մէջ։ Բանամայի յայտնութիւնք թէեւ չփոթութիւն յառաջ բերին այլ և այլ գործոց մէջ, և կարեւոր անկում տեղի ունեցաւ ֆրանսական արժեթղթոց վրայ, բայց պէտք չէ մոռնալ թէ Ֆրանսայի Պանքային դիրքն այնպիսի յայտնութեամբք, այնպիսի չփոթութեամբք խախտելու չափ անհաստատ չէ։ Աշխարհիս վրայ Անգլիոյ Պանքային չափ և անկէ ալ աւելի զօրաւոր դիրք ունեցող Պանքա մը եթէ կայ, այն ալ Ֆրանսայի պետական Պանքան է։ Ի՞նչ էր ուրեմն պատճառն որ Ֆրանսայի Պանքան իւր պանքոտմներու քանակութիւնն երեք ու կէս միլիառէն չորս միլիառ ֆր.ի բարձրացնելու արտօնութիւն խնդրեց փութով և ստացաւ խորհրդարանէն։

Թուղթն առելի յարգի քան Ոսկին

—Ֆրանսայի Պանքան մետաղադրամի առատութենէն ։ ։ ։ կը նեղուի։ Իւր հասատատութենէն ի վեր, այսքան մետաղադրամ չէր ունեցած։ 1892 դեկտ.ի դէպի վերջն, իւր ոսկեդրամի պահեստը մէկ միլիառ 120 միլիոն ֆր. էր։ Ամիս մը չանցած, 1893ի առաջին կիսուն մէջ, ոսկեդրամը բարձրացած էր մէկ միլիառ 701 միլիոն ֆր.ի, այսինքն՝ 681 միլիոն ֆր. աւելցած էր։ Արծաթ դրամի պահեստն այ մէկ միլիառ 259 միլիոն ֆր. էր, այնպէս որ բովանդակ մետաղադրամի պահեստը երեք միլիառի չափ էր։ Նոյն պահուն իւր պանքոտներուն քանակութիւնն երեք միլիառ 473 միլիոն ֆր.ի կը հասնէր, այսինքն՝ 1884 Մեպտ.ի օրէնքով որոշեալ 3½ միլիառ ֆր.ի սահմանին հասնելու մօտ մը մնացած էր, և Պանքան 27 միլիոն ֆր.ի պանքոտսէ աւելի չէր կրնար հանել, որով բաւական դհայցում չէր տար հասարակութեան, որ միշտ մեծ պէտք ունի Պանք ատ Ֆրանսի պանքոտներուն։ Հեռեւապէս, մի քանի օրէ ի վեր Փարիզի հրապարակին վրայ սա զարմանալի դէպքը տեղի կ'ունենայ որ հասարակութիւնը հնչուն արծաթ և ոսկի գրամէ նախապատիւ կը համարի պանքոտսն, որուն աւելի գին կուտայ։ Ոսկին նուազ կը յարգուի քան պանքոտսն որ վճարելի է այն ոսկւով։ Այս կացութեան մէջ ուրիշ հետեւանքն այն եղաւ որ Պանք ատ Ֆրանս հարկադրեցաւ ետ կենալ ոսկի գնելէ, և մերժեց իրեն ծախել ուղուած շատ մը ռուսական և ամերիկեան ոսկիներ։ Զի ծախողներ Ֆրանսական ոսկի կամ արծաթ դրամ չէին ուզեր, այլ պանքոտսն, և Պանք ատ Ֆրանս բաւական պանքոտս չունէր իրենց տալու համար։ Այս կացութեան մէջ Պանքան Տէրութեան և Խորհրդարանին դիմեց և հասարակութեան պէտքերուն գոհացում տալու համար՝ իւր պանքոտներուն քանակութիւնը չորս միլիառ ֆր.ի բարձրանալու արտօնութիւն խնդրեց և ստացաւ։

Շատ սիրալ կ'ըլլար ուրեմն ըսել թէ Փարիզի մէջ «դրամական տագնապ» մը ծագած է։ Ընդհակառակն, դրամ շատ ըլլալուն համար, ժողովուրդը պանքոտսն կը պահանջէ՝ մետաղադրամի ծանրութիւնը չկրելու համար, և պակասը պանքոտսն է։ Իտալիոյ և ուրիշ աղքատ երկիրներու մէջ, հակառակն է որ կը պատահի երբեմն։ Թուղթը շատ կ'ըլլայ, դրամ ներկայացող թուղթն, և բուն իսկ դրամը, մետաղը, քիչ կ'ըլլայ։ Այն ատեն թուղթն է որ կ'ինայ։

Պանքոտս և Թղթադրամ

Այս առթիւ թերեւս անօգուտ չըլլայ յիշեցնել թէ Պանքոտսն հիմնովին կը տարբերի Թղթադրամէն։ Թղթադրամը Տէրութիւնը կը հանէ՝ իւր դանձային ընդհանուր հաստատութիւններով երաշխաւորելով զայն։ Թղթադրամին յարգն ուրեմն համեմատական է Տէրութեան երկնական վարկին։ Պանքոտսը կը հանէ Պանքան՝ երաշխաւորելով զայն իւր արկղներուն մէջ ունեցած հնչուն դրամներով և իւր զեղչած առեւտրական թղթերով, որոց փոխարէնը պիտի ստանայ՝ երեք չարաթէն մինչեւ երեք ամսուան պայմանաժամով։ Այս կերպիւ պանքոտսը դիւրութիւն կուտայ՝ դրութիւն ունեցող մետաղադրամներուն և առեւտրական առնելիքներուն շրջաբերութեան։ Մետաղադրամոց փոխադրութիւնը դժուար է, մինչ հազարներով ոսկի կարելի է կրել պանքոտսով։ Ասիկա դիւրութիւն մ'է։ Ուրիշ դիւրութիւն մը սա՛ է որ երեք ամսէն վճարելի փոխանակագիր մը կ'ունենաք, և այսօրուընէ այն դրամը գործածել կարենալու համար, կ'երթաք կոտրել կուտաք Պանքային, որ երեք ամսէն վճարելի այս առնելիքն սատանձնելով, փոխարէն պանքոտս կուտայ ձեզ, զոր այսօրուընէ կըրնաք գործածել ձեր պէտքերուն։ Վերեւ տեսանք որ Ֆրանսայի Պանքան իւր 3½ միլիառ պանքոտներ ունեցած ժամանակ, արդէն իւր երեք միլիառի հնչուն դրամ իւր արկղներուն մէջ ուներ, բայց Ցեացեալ կէս միլիառ ֆր.էն շատ աւելի առեւտրական թուղթեր ուներ իւր թղթապանակին մէջ։ Հետեւապէս, իւր ամեն պանքոտներու վայրկենապէս վճարումը լիուլի ապահովուած է։

Պոռ-դը Ֆրանս Չի կրնար մանկանալ

Այս բացատրութենէ կը հետեւի նաեւ որ Պանք ատ Ֆրանս չի կրնար մանկանալ։ Պանք ատ Ֆրանս, կամ այլապիսի դրամատուներ այն ատեն միայն կրնան մանկանալ երբ հասարակութիւնն իւր ձեռքը գտնուած պանքոտսները բերէ փոխարէն հնչուն դրամ պահանջէ, կամ աւանդ թողուած դրամ ունեցողներ գան իրենց առնելիքն ուզեն։ Արդ, հաւնի եղած է որ եթէ այսպէս հասարակութիւնը միահաղոյն դիմէ Պանք ատ Ֆրանսի և իւր պանքոտսներուն և պահ դրած գումարներուն վճարումը խնդրէ, Պանքան կարող իւր դռներն ու դռնակները (ՀՀՇ) կռնակի վրայ բացած՝ ամենուն պահանջած գումարները վճարել հնչուն դրամով։ Պանքայի գանձարանին մէջ գտնուած դրամներուն այսպէս իւրաքանչիւր ներկայացողի առջեւ մաս առ մաս առտուրնէ ինչուան իրիկուն հաբրուին այնքան ժամանակ կը տեւէ նիւթապէս, որ մինչեւ այն ատեն Պանքայի թղթապանակին մէջ գտնուած փոխանակագրերուն պայմանաժամը կը լրանայ հետզհետէ, և Պանքայի մէկ գռնէն դուրս ելնող դրամներուն փոխարէնը միւս գռնէն ներս կը մտնէ, ի փոխարէն առեւտրական թղթոց, զորս Պանքայի հաւաքիչք օրն օրին կը գանձեն վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն, որոց թուղթը կտրած է Պանքան։ Հաւնի եղած է թէ երկու երեք շաբաթ պէտք է որ Ֆրանսայի Պանքային գանձարանին մէջ գտնուած հնչուն դրամներուն հաստատութեան առջեւ համբերիք ունայ, և եթէ այն միջոցին ոսկի մ'իսկ չմտնէ Պանքան (բան մը որ անկարելի է ենթադրել նոյն իսկ ամենամեծ տագնապի ատեն,) դարձեալ յաւարտ երրորդ շաբաթուն, կը սկսի վճարումն ամենէն կարճ պայմանաժամ ունեցող փոխանակագրերուն, որով անկարելի կ'ըլլայ սպառել գանձարանին մէջի մետաղադրամ պահեստը։

Բայց հասարակութիւնն ո՞ւր պիտի դնէ, ի՞նչ պիտի ընէ աւելի քան երեք միլիառի հնչուն դրամն։ Աւելի քանի մ'օրերու տագնապէ ետքն, երբ ամեն ոք տեսնէ թէ Պանքան հրապարակին վրայ ոսկի կը տեղացնէ, վստահութիւնը պիտի վերահաստատի, և ամեն ոք ընդունած հնչուն դրամները պահուելու համար նորէն նոյն հասատութեան պիտի տանի յանձնէ։

Իսկ հիմա Ֆրանսայի Ժողովուրդն ո՛չ թէ հնչուն դրամ կը խնդրէ իւր Պանքայէն այլ պանքոտս, և Պանքան ո՛չ թէ մետաղադրամի այլ թուղթի նեղութիւնը կը քաշէ։ Իրաւունքն նախանձելի վիճակ։

ՌՈՒՍԻԱ. —Մեծ զօրապետաց կոչումներ, բայց Ցեացեալ կէս միլիառ ֆր.էն շատ աւելի առեւտրական թուղթեր ուներ իւր թղթապանակին մէջ։ Հետեւապէս, իւր ամեն պանքոտներու վայրկենապէս վճարումը լիուլի ապահովուած է։

Պոռ-դը Ֆրանս Չի կրնար մանկանալ

Այս բացատրութենէ կը հետեւի նաեւ որ Պանք ատ Ֆրանս չի կրնար մանկանալ։ Պանք ատ Ֆրանս, կամ այլապիսի դրամատուներ այն ատեն միայն կրնան մանկանալ երբ հասարակութիւնն իւր ձեռքը գտնուած պանքոտսները բերէ փոխարէն հնչուն դրամ պահանջէ, կամ աւանդ թողուած դրամ ունեցողներ գան իրենց առնելիքն ուզեն։ Արդ, հաւնի եղած է որ եթէ այսպէս հասարակութիւնը միահաղոյն դիմէ Պանք ատ Ֆրանսի և իւր պանքոտսներուն և պահ դրած գումարներուն վճարումը խնդրէ, Պանքան կարող իւր դռներն ու դռնակները (ՀՀՇ) կռնակի վրայ բացած՝ ամենուն պահանջած գումարները վճարել հնչուն դրամով։ Պանքայի գանձարանին մէջ գտնուած դրամներուն այսպէս իւրաքանչիւր ներկայացողի առջեւ մաս առ մաս առտուրնէ ինչուան իրիկուն հաբրուին այնքան ժամանակ կը տեւէ նիւթապէս, որ մինչեւ այն ատեն Պանքայի թղթապանակին մէջ գտնուած փոխանակագրերուն պայմանաժամը կը լրանայ հետզհետէ, և Պանքայի մէկ գռնէն դուրս ելնող դրամներուն փոխարէնը միւս գռնէն ներս կը մտնէ, ի փոխարէն առեւտրական թղթոց, զորս Պանքայի հաւաքիչք օրն օրին կը գանձեն վաճառականներէն ու սեղանաւորներէն, որոց թուղթը կտրած է Պանքան։ Հաւնի եղած է թէ երկու երեք շաբաթ պէտք է որ Ֆրանսայի Պանքային գանձարանին մէջ գտնուած հնչուն դրամներուն հաստատութեան առջեւ համբերիք ունայ, և եթէ այն միջոցին ոսկի մ'իսկ չմտնէ Պանքան (բան մը որ անկարելի է ենթադրել նոյն իսկ ամենամեծ տագնապի ատեն,) դարձեալ յաւարտ երրորդ շաբաթուն, կը սկսի վճարումն ամենէն կարճ պայմանաժամ ունեցող փոխանակագրերուն, որով անկարելի կ'ըլլայ սպառել գանձարանին մէջի մետաղադրամ պահեստը։

Բայց հասարակութիւնն ո՞ւր պիտի դնէ, ի՞նչ պիտի ընէ աւելի քան երեք միլիառի հնչուն դրամն։ Աւելի քանի մ'օրերու տագնապէ ետքն, երբ ամեն ոք տեսնէ թէ Պանքան հրապարակին վրայ ոսկի կը տեղացնէ, վստահութիւնը պիտի վերահաստատի, և ամեն ոք ընդունած հնչուն դրամները պահուելու համար նորէն նոյն հասատութեան պիտի տանի յանձնէ։

Իսկ հիմա Ֆրանսայի Ժողովուրդն ո՛չ թէ հնչուն դրամ կը խնդրէ իւր Պանքայէն այլ պանքոտս, և Պանքան ո՛չ թէ մետաղադրամի այլ թուղթի նեղութիւնը կը քաշէ։ Իրաւունքն նախանձելի վիճակ։

ՌՈՒՍԻԱ. —Մեծ զօրապետաց կոչումներ,

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (54)

Է. ԳԻՇԵՊՈՒՆԻ ԵՒ Է. ԼԻՏԶԷ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ ԳԵՂԱՆԻՆ ԻՆԻՒԹԻՒՆ

—Ոչ, կը կարծեմ տեսնել ուրիշ տուեր մը, մարդու մը որ իմ վրաս կը ծռի և կը համբուրէ զիս··· ժամանակով, բարեկամս, շատ անգամներ տեսած եմ այս երկու մտացածին էակներն իմ երազներուս մէջ···

Ցանկարծ, ուրախութեան ճիչ մը արձակեց Զիթելլա։ Մէկէնմէկ հեռացաւ Մարսէլէն և երկու վայրկենէն դարձաւ, թեւերուն մէջ բռնելով մանկան մը ցնցոտիներու ծրարը։

—Մարսիլիոյ մէջ հագած զգեստներս են, ըսաւ, զրս պահել տուր ինձ։

—Տեսնենք շապիկը նշանագրուա՞ծ է։

—Այո, նայէ··· սրտոնք Ն և Վ չե՞ն։

—Այո։ Եւ այս երկու սկզբնատառերը շատ լաւ կրնան նշանակել։ Ներա Վարանտէզ։ Հիմակ մտքս կուգայ, շարունակեց դերակումը, Փորթուկէզի դեսպանատունին մէջ լսեցի Վարանտէզ մարքիզին վրայ խօսուիլը, ասկէց երեք տարի առաջ։ Կ'երեւի թէ Ֆրանսայի մէջ մեռաւ։ Անհունապէս հարուստ Պրազիլիացի մըն էր։ Պրազիլիայէն մեկնելէն քանի մը օր առաջ կորուսած էր իր կինը դեղին տենդէ։

—Մարսէլ, բան մը կ'ըսէ ինձ թէ ես Վարանտէզ մարքիզին աղջիկն եմ։

—Բիչ ատենէն պիտի հասկնանք, վասն զի վաղուընէն իսկ պիտի սկսիմ հարկ եղած ձեռնարկներուն։ Այս անգամ ալ քու վրդովի բարեկամդ չպիտի թողու զքեզ··· ընտանիքիդ պիտի դարձուցեմ քեզի, յարեց Մարսէլ յուզումով։

—Ընտանիքս, գոչեց մանկամարդ աղջիկը դերակումին բազուկներուն մէջ նետուելով· բայց իմ ընտանիքս դո՞ւն ես··· հայրս մայրս ա՛լ չեն ապրիր· դուն անոնց երկուքին տեղը կ'անցնիս։

Մարսէլին աչուքներն արցունքոտեցան։ Զեռուքներուն մէջ առաւ մանկամարդ աղջիկան գլուխն և ճակտէն համբուրեց։

Զիթելլայի համար քաղցր արբշռութեան վայրկեան մը եղաւ այս։ Զգաց որ սիրտը կը մարմրի հեշտանքով մը որ թէ սրդիական գորովէ թէ տարփուհիի խանդէ յառաջ կուգար։

Մարսէլ, սովորաբար այնքան հանդարտ և այնքան պաղարիւն, հմայքով լի սարսուռ մը զգաց։ Այս տարօրէն զգայութիւն վախցուց զինքը։ Ուժգնօրէն ազատեց ինքզինքը մանկամարդ աղջկան սեղմումէն, և զարմացախառն զայրոյթով մը·

—Մի՞թէ սիրտ մը ունի՞մ այլ եւս, մըրմընջեց։

Յեղակարծ տժգունութիւն մը պատեց Զիթելլային դէմքը, և ձեռուքներն աչքերուն տարաւ փութով սրբելու համար երկու խոշոր արցունքներ որք կը շղոյին թարթիչներուն վրայ։

Երիտասարդն անդին դարձուց գլուխը, չի ցուցնելու համար իր յուզումը։ Վայրկեան մը եռքը, երբ ինքզինքին տէր եղաւ, յարեց·

—Մեզ համար օգտակար է գիտնալ թէ ո՞վ գրած է այս տոմսը։ Ինչո՞ւ այս գաղտնիք։ Կարելի է որ ասոր տակը գտնուի մեքենայութիւն մը կայ···

—Այն բան գէշ կը տեսնես։

—Դէշութիւնն ա՞յնքան շատ է աշխարհիս վրայ···

—Ի՞նչ կը կարծես որ ընեն ինձ։

—Աստուա՞ծ իմ, ինչ գիտնամ··· բայց այս տոմսը գրողն ինքզինքը կը ծածկէ··· և ասիկա ազէկ բան մը չի նշանակեր։ Եթէ քու ընտանիքիդ վրայ տեղեկութիւններ տալ կուզէ քեզ, ինչո՞ւ բացէ ի բաց քեզի չի գար։

—Իրաւ է։ Բայց ի՞նչ նպատակով զբրած են ինձ ասիկա։

—Ո՞վ գիտէ։ Թերեւս ստակ չորթելու համար։ Ճարտար շահադիտութի՛ւն մը։ Փարիզի մէջ անպատիւ և շահաբեր արհեստ մը կայ որ կը կոչուի «չանթաժ»։

—Լաւ ուրեմն, խորհուրդ տուր ինձ։ Ի՞նչ ընելու եմ։

—Սպասել և ամեն բանի տեղեակ ըլլալ։ Այսօր լրմով պիտի զբաղինք։

—Այսօր ինչպէս միշտ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը ողեւորութեամբ։

Ժամը տասնին, տասնեւհինգերորդ զարու պոհեմուհիի սիրուն զգեստ մը հագած, Զիթելլա կ'ընդունէր առաջին հրաւիրեալները։

Մարսէլ ամենուին շերեւցաւ։

Ժամը տասնեւմէկին սրահները լեցուն էին։ Կէս զիշերին, յապաղողներն ընդունելու հոգը բարապաններուն թողով, մանկամարդ աղջիկը գնաց փոխեց իր զգեստն և ճերմակ ու մանիլակագոյն տօմինօ մը հագաւ։

Քիչ մը առաջ հասնելով Պառոն Պարթուլէօն, նեղս մանելու ատենը կրցած էր նշանակիչ ակնարկ մը փոխանակել տան տիրուհիին հետ։ Սա բաւեւած էր զայն իր ամենէն շնորհալի ժպիտով և պառոնը զգացած էր որ ուրախութիւնը կը գեղուր իր սիրտն։

Արդարեւ, եթէ միտքին մէջ քիչ մը տարակոյս ալ ունէր, խրուեսաւգտուհիին շնորհալի ընդունելութիւնը բաւած էր զայն փարատելու, ինչպէս արեւին առաջին ճառագայթները կը վանեն այն թեթեւ շգիներն որք առտուները կը ծածանին հորիզոնին վրայ։

Պառոնի դերակումը բոլորովին մոռցուած էր։ Եթէ անոր մօտ տեսնէր զայն, ձեռքն անոր պիտի կարկառէր, այնքան կոյր էր իր վստահութիւնը։

Այսու հանդերձ, պառոնն հրաման ըրած էր որ իր կառքը շհեռանայ Մոն-Թապոր փողոցէն, պատրաստ գտնուելու համար ամեն պատահականութեան։

Պարահանդէսն իր ամենէն փայլուն ատիճանին հասած էր երբ Էնբեռիա ներս մտաւ։ Կախարդուհիի սքանչելի զգեստ մը հագած էր, որ դուրս կը ցայտեցնէր իր հասակին վայելչութիւնն ու վսեմութիւնն։ Ադամանդներու մէջ կը վառուէր։ Ծիրանիէ և ոսկիէ բանուածքներ կը պճնէին իր սեւ թաւիշէ պարեգօտը։ Համրիչ մը կը կախուէր գօտիէն, ոսկիէ նրբարուեստ շղթայով մը բռնուած։ Գօտիէն կախուած էր նաեւ ողորկ պղպջատէ երախակալով գաւազան մը։ Իր երկար սեւ մազերը, բուստէ մարգարիտներով հիւսուած, կը ծածանէին իր կիսամերկ ուսերուն վրայ։ Ձեռքը բռնած էր ոսկեզօծ գաւազան մը։

Ետիէն կը քալէր Բիէ-տը-Ֆէռ՝ սատանայի տարազով։

Էնբեռիա կուգէր որ աչքի զարնուի· բարձրաձայն ծանուցանել տուաւ իր անունը, ինչպէս նաեւ իր այլանդակ ընկերոջը· ասոնք էին·

Իւռկանտ կախարդուհին։

Կաղ սատանան։

Ի տես իրենց, կարգերը բացուեցան ճամբայ տալու համար այս տարօրինակ զոյգին, որուն յետզետէ ժամանումը բուռն անակնկալ մը կը խոստանար կարծես։

Բիէ-տը-Ֆէռ, վերէն վար կարմիր հագած, կը բռնէր իր տիրուհիին մարգարտազարդ շրջագգեստին ծայրը։ Սրիկան դիմակ չէր դրած· հետաքրքրաշարժ դէմք մը առած էր, սատանայի ամենէն տգեղ դէմքն զոր կարելի ըլլայ երեւակայել։

Էնբեռիա դրած էր ժանեակէ մօրուքով սեւ թաւիշէ դիմակը որուն կը թոյլատրէր հրաւիրագիրը։

Կախարդուհին և սատանան նախ լրիվ մնջիկ շրջանն ըրին սրահներուն։

Արագ քննութեամբ մը,—հրաւիրեալք գրեթէ ամենքն ալ հանած էին դիմակնին—Էնբեռիա հասկցաւ թէ իր ծանօթներն ամենքն ալ հոս էին։

Ամենքն ալ հոս էին՝ բացառեալ Մարսէլ։ Ինչպէս ամեն տարի, Մարսէլ հրաւիրած էր իր բարեկամներէն չատերը, կենցաղաբերներ անչուշտ, բայց ամեն բանէ առաջ սիրտն տէր անձեր որոց վրայ կարելի էր վստահիլ։

Արդարացնելու համար իր կախարդուհիի զգեստը, Էնբեռիա գրեթէ ամենուն վրայ վազեց երեւան հանելով անուններ, իրողութիւններ, մանրագէպեր, որոց կը միացուէր նրբամիտ հեգնախօսութիւններ։

Ներկայք կը խնդային ու կը ծափահարէին։

Բայց նրբամտութիւն ծախելու համար չէր որ ցոփուհին եկած էր հոն։ Մարսէլն ու Զիթելլան տեսնել կուզէր։

Զնչմարելով զանոնք, համոզուեցաւ որ միասին էին անոնք։ Այս մտածումէն բուռն նախազգացում մը ունեցաւ և իր սրտնեղութիւնը թափեց ամեն անոնց վրայ որ

բեւոր փոփոխում մը եղաւ այս օրերս, և կ'ըսուի թէ այս փոփոխում քաղաքական կարեւորութենէ զուրկ չէ։ Տէրութեան արեւմտեան (գերմանական և աւստրիական) սահմանաց վրայ հանախմբեալ ռուս բանակներու երիտասարդ և գործօն պետեր կարգուեցան, հեծելազօրաց մնանատնդ, որը պատերազմի բացուելուն պէս ամենէն արագ և ամենէն խիզախ կերպիւ գործելու պաշտօնն ունի։ Օրինակի համար, Վարշաւայի կողմն հեծելազօրաց բաժնի մը պետ կարգուեցաւ Օսդրոկրատաքի զօրավար որ 46 տարեկան է, և զայն անուանելու համար, Զարն աւելի տարիքոտ ուրիշ 15 զօրապետներ մի կողմ դրաւ։ Աքսպէլէվ մեծ հմարում ունէր այս սպային վերայ, որ վերջին պատերազմին մէջ ուշադրութիւն հրաւիրած է իրրև գնդապետ։ Նիժնի Նովկորոսի զօրաբանակին պետ կարգեցաւ ընիկ Խաղոսի մը, Լէոնով զօրապետ, որ Կաւկասոյ Խաղաղացուցիչն էր վերջերս։ 56 տարեկան է։ Ի վարձատրութիւն իւր քաջութեան, երկիցս պատուոյ սուր ընդունած է, երկրորդ անգամուն ոսկեանկուռ սուր մը, որ միայն մեծ հրամանատարներուն կը տրուի։ Եթէ արեւմտեան Տէրութեանց (Գերմանիոյ և Աւստրիոյ) հետ բախում մը տեղի ունենայ, ռուս բանակը խաղաղաց այս կորովի հրամանատարին վրայ մեծ յոյս կը դնէ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ կառավարութիւնն հոգ կը տանի խեցեղէն կամ կաւեղէն անօթներու չինութիւնը քաջալերելու երկրին մէջ։ Բուտեները միշտ կարեւոր դատ մ'եղած են արհեստաւորաց յեգիպտոս, բայց քնիկները կը հաւատան թէ խեցեղէն անօթներն ողորկելու հին արհեստը կորած է։ Սոսը ճշմարիտ չըլլալն հատատեց Վսեմ. Ճոնսը վաչա, որ եգիպտական խեցեղէն անօթներ տանելով Անգլիա, Տէրպիի բրուտներուն ձեռամբ աքսնչելի կերպիւ ողորկել տուաւ։ Բայց արհեստագէտ Պ. տը Մորկան Եգիպտոս գնաց այս արհեստն հոն կարգացնելու։ Եգիպտոսի հողը Կարտարէ զանազան տեսակ կաւեր, որը շատ լաւ կրնան ողորկուիլ, մասնաւոր փուռերու մէջ եփուելէ ետեւ։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒՇՈՒՄ ՅԱՄԵՐԻԿԱ. — Նիւ Եորքի մէջ պատարագներ կան որը միայն ամուսնալուծման դատերով կը զբաղին։ Ասոնցմէ մին վերջերս յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կ'ըսէ. — «Ամանագիտութիւնս են ամուսնական անհամաձայնութիւնք, զորս խնամով կը կարգադրեմ։ Գերութիւն է ձեռքին կառչիլ, երբ սիրոյը յոյս տուած է արդէն։»

ԾԱՆՈՏԻ ԽԱՐԴԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ. — Այս օրերս Փարիզի մէջ մարդ մը դատապարտեցաւ որ ծխախոտ կը ծախէր՝ առանց արտօնագրի։ Կը պնդէր միամտօրէն թէ իւր ծխախոտը ծխախոտ չէ։ Ինչ որ ծխախոտ անուանք կը վճռաւեր, տրամ մ'իսկ ծխախոտի տերեւ չէր պարունակեր։ Բաղադրութիւն մ'էր զանազան տերեւներու և քիմիական նիւթերու։

ԱԶԳԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լիմ Անապատի վանահայր Դեր. Պօղոս եպիսկոպոս, որ Բաղէշի առաջնորդ ընտրուած և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կողմէ ընտրութիւնը վաւերացած էր, ընդունած է այդ պաշտօնն և ի մեծաց Լիմ Անապատէն պիտի ուղեւորի իր նոր պաշտօնատեղին՝ Բաղէշ։

Պատատի պատրիարքական փոխանորդ Դեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Դեղձակեան Տիրապէզիր ժամանած է և հոն, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ, պիտի ձեռնարկէ առաջնորդական ընտրութեան։

Բաղաքական ժողովոյ այսօրուան նիստը յետաձգուած է հանդուցեալ Սարգիս էֆէնտի Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան պատճառաւ։

Սամաթիոյ Երից-Թաղից Ազգատանեաց ընկերութիւնը չորեքշաբթի օր 5000 օխա ածուխ բաշխեց հայ, Թուրք և յոյն կարօտեալներուն։

Սամաթիոյ Ազգատանեաց ընկերութեան Տնօրէն Խորհուրդը շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ նոր տարւոյ առթիւ ի նպաստ ընկերութեան եղած յետագայ նուիրատուութիւնքը։

Արմ. Տ. Համազասպ բահանայ 20 դրուշ։
Մեծապատիւ Տեսչը
Դանիել Փափազեան 60, Մարտիրոս Արզարեան 40, Մինրան Դրխէփ 40, Ներսէս Մինասեան 27, Բեռովբէ Դարբեան 27, Դրիգոր Զօբեան 20, Եղիա Գըլըշեան 20, Թադէոս Մանուկեան 20, Յարութիւն Գարլիպան 20, Յարութիւն Զարֆեան 20, Օգսէն Արամեան 20, Անդրէաս Պէսիկեան 10, Ալիրսան Գինեսան 10, Գրիգոր Բարունակեան 10, Ներսէս Քէօշէեան 10, Նիկոլոս Վանդրեան 10, Խորեն Ոսկերիչ 10, Ստեփան Գարմաճեան 10, Մ. Տիրան Խաչիկեան 10, Ոմն 5, Ոմն 5, Ոմն 5։ Համագումար 429 դահեկան։

Հրատարակուեցաւ ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ԳԱՂԱՅԱՆԻՆ ԿԵՆԱՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ի Գրիգոր Մարգարեանէ, մայրապետին լուսանկար պատկերով։ Գիրքին հայայնքովը շիրիմ մը պիտի կանգնուի բարեյիշատակ կնոջ գերեզմանին վրայ։ Այս նպատակ զրգիռ մը է որ ամեն մարդ գնէ սոյն գրքոյկէն։ Կեղրոնատեղին է Զարդարեան զրատունը, կը գտնուի նաեւ ամեն զրավաճառաց քով։ Որբանոցին կնոջը չկրող օրինակներն անվաճառ են։ Գին 5 դրուշ։ 393 10—20

ՄԱՍԻՍ

Շ. Ա. Բ. Ա. Թ. Ա. Բ. Ե. Ր. Թ

ՄԱՍԻՍԻ վաղուան թիւը կը պարունակէ Հիւնքեարպէյլենտեան Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայի պատկերը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԹԻԱՐԵԱՆՆԵՐՆ Ի ԳԱՍՏՐԻՈՅ (Խմբագրական) ԴԱՆԻԷԼ ՖԱՏՊՐԻԵԱՆ
Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. Բ. ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԼԵՆՏԵԱՆ ԴՊՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՀԱՅՆԵՐԶԵԱՆ (Թերթուած) Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ (Բանի մը հայ բառերու վրայ) Տ. Ճ. ՀԻՒՆԴԲԱՆԱՐՊԷՅԼԵՆՏԵԱՆ
1862ի Մեծ ԴՊՐՈՅՆ ՆԱՀԱՊԵՏ
Զէ (Թերթուած). ԱՐՇԱԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ
ԺՈՒՆԷՎ (Եւրոպա ուղեւորութենէս) Թ. ԴԱՐԱԳԱԼԻՕԶԵԱՆ
ՅՈՒՐԹՈՒՆԱ (Նաւավարի պատմութիւն) ԴՊՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՑ ԱՌԹԻՒ ՄԵԾ ՀԱՐԳԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ՄԱԼՈՐԱԿ
ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԳԻՆ ՔԱՌՍՈՒՈՒՆ փարա։

Գեղջուկ շուրջեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՔ. — Իւրայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Օսմանիէ տպարանին տնօրէն Ճէվատ պէյի և Ա. յոյնի նահանգին Տէֆթէրը Խազանիի տնօրէն Սիւլէյման Շեվքէդ պէյի։

Սանիէ Միւթէսմսիզի աստիճան Տրապիզոնի վաճառականներէն Նէզիզատէ Օսման էֆէնտիի։

ԻԿԱՑՍ. ՊԱՂԱՏ. — Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Խալիլ Ռիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ. — Ադրիանուպոլսոյ կուսակալութիւնն, իրեն ուղղեալ հեռագրոյ մը պատասխանելով, յայտնած է թէ բայարձակապէս անհիմն է Բերայի լրագիրներէ միոյն հրատարակած այն լուրը թէ ձիերը Մուլթաֆա փաշայի կամուրջն ու մաքրանոցի տաղաւարները փչած ըլլան։ Կուսակալն յարած է թէ, հնարելու Վեհ. Սուլթանին, այդ տաղաւարներու ամենքն ալ խիստ ամուր են և ցարդ անոնց մէջ ուղեւորներ կը գտնուին։ Հետեւաբար այդ զրոյց կը հերքուի իբրեւ անհիմն։

ԹԷՀԲԱՆԻ օսմանեան գեսպան Ղալիպ պէյ, երէկ կայս. պալատ երթալով իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց եւ արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

Ղալիպ պէյ, երէկ Պոլսոյն ճամբով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, նոյն գեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մէհմէտ Շեհքի պէյի և զինուորական կցորդ հաղարապետ Էմին պէյի հետ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ էֆէնտիի Նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարուելով զրաղեցաւ ելմտական խնդիրներով։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ գեսպանատան մէջ երէկ գիշեր շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Մեծ-Եպարքոս Բարձր. ճեվատ փաշա, Ն. բարձրութեան առաջին թիւնապահ Շաքիր փաշա, թարգման Վէ-ի էֆէնտի, բարձրատիճան պաշտօնատարք ոմանք և դեսպանք։

ՆՈՒԶՐՄ ՊԷՑ. — Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ, որ պաղ առած բլլալով երեք օրէ ի վեր իւր ապարանքէն դուրս չէր ելներ, ապաքինած է և երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Թէվֆիկ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ խնդրոյ վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ. — Ազգատաց ածուխ և այլն բաշխելու համար Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կազմեալ յանձնաժողովը կը շարունակէ ածուխի բաշխումը։ Վերմակներու, խըրգաներու, ֆանէլներու և գուլպաներու գնումն վաղը աւարտելով՝ բաշխումը պիտի սկսի։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԵՀ. Վիլհելմ Կայսեր ծննդեան տարեդարձն ըլլալով այսօր, կայս. պալատն, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ գերմանական դեսպանատունը պիտի երթան ի շնորհաւորութիւն։

Այսօր Այնալը Զեշմէի գերմանական մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ և դեսպանատան մէջ ընդունելութիւնք կը կատարուին։ Օսմանեան պահակ շրջենաւն դրօշակներով զարդարուած է և միջօրէին քսան և մէկ թնդանօթներ արձակեց։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Դրամատան ժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտիի և Դրամատան ներկայ տարւոյ հաշիւներուն նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՊՈՊԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ. — Հռոմայ Ս. Պապին եպիսկոպոսութեան յանձնակոչ յորելեանին առթիւ, Վեհ. Սուլթանն ակնարկուս ընչատուփ մը նուիրած է նմա։ Տ. Ազարեան Պատրիարք՝ որ երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Հռոմ, իւր հետ տարաւ կայսերական այդ նուէրն ինչպէս նաեւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Վատիկանի արտաքին գործոց քարտուղար Ռամբոլլա կարտինային ուղղեալ գիր մը որ Վեհ. Սուլթանի այդ նուէրը կը ծանուցանէ։ Տ. Ազարեան Պատրիարք իւր հետ կը տանի նաեւ Լէսոթոյի ու Մոչէնիի կարտինալներուն շնորհեալ պատուանշանները։

ԱՌԵՒՏՐ. ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ. — Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն պատուիրակներն համաձայնած են շատ մը կէտերու վերայ որոց մասին կարելի չէր եղած համաձայնիլ մինչեւ ցարդ։ Այդ համաձայնութիւնն երկու կառավարութեանց հաւանութեանը պիտի ենթարկուի։

ՁԻՒՆԸ. — Կիրակի օրէն ի վեր գըրեթէ անընդհատ տեղացող ձիւնը, որ երէկ դադրած էր, այս առաւօտ վերսկսաւ՝ աւելի խիտ կերպով, այնպէս որ հանրակառաց ուղեւորութեան միջոցաւ հաղորդակցութեանց հաստատումն որ կը յուսացուէր երէկի համեմատաբար մեղմ օդէն, դարձեալ կը յետաձգուի։

Շատ տարիէ ի վեր այսքան սաստիկ ձմեռ տեսնուած չէր ի Կ. Պոլիս։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն հետեւեալ շրջաբերական-հեռագիրներն ուղղած է քարանթինայի կայսարաններուն։

Որոշմամբ առողջապահական ժողովին, Ազախու ծովու և Սեւ ծովու ռուսական ծովեզերքն-Սոխում Քալէէն մինչեւ ռումանական սահմանագիծը—եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած քարանթինան վերցուած և տեղը, յունվար 12/24էն անդին, բժշկական խիստ այցելութիւն հաստատուած է։

—Ազրիականի աւստրեւհունգարական ծովեզերքն եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած 24 ժամուան քարանթինան վերցուած և տեղը, յունվար 12/24էն անդին, հաստատուած է բժշկական խիստ այցելութիւն։

—Խուբէէն մինչեւ Օրտու տարածուող ծովեզերքէն եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած տասնօրեայ քարանթինան յունվար 12/24էն անդին հինգ օրուան իջած է, որ պիտի մաքրուի Սինոպի մաքրանոցին մէջ։

—Սեւ ծովու ռուսական ասիոյ ծովեզրէն—Սոխում Քալէէն մինչեւ օսմ. սահմանագիծը—եկող ուղեւորով և առանց ուղեւորի շոգենաւերուն վրայ դրուած քարանթինան յունվար 12/24էն անդին հինգ օրուան իջած է, որ պիտի մաքրուի Սինոպի մաքրանոցին մէջ։

—Դանուբի և Սեւ ծովու ռումանական ու պուլկարական ծովեզրէն—մինչեւ Վասիլիքօ—եկող առանց ուղեւորի շոգենաւերուն վրայ դրուած 24 ժամու քարանթինան յունվար 12/24էն անդին ջնջուած է և տեղը բժշկական խիստ այցելութիւն հաստատուած։

—Հիւսիսային Եւրոպայէն, այսինքն Գելմիէն, Հոլանտայէն և Գերմանիայէն եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած 24 ժամու քարանթինան ինչպէս նաեւ Ֆինլանտի ծոցէն եկող շոգենաւերուն վրայ դրուած հինգօրեայ քարանթինան ջնջուած է և անոնց տեղ բժշկական խիստ քննութիւն հաստատուած։ Սակայն Համպուրկէն և Էլբպի նաւահանգիստներէն եկող շոգենաւերուն վրայ յունվար 4ին դրուած հինգօրեայ քարանթինան պահուած է։

ԱՏԱՆԱՑԷՆ կը գրեն թէ տանեւհինգ օրէ ի վեր տեղացող անձրեւներէն Սէյհուն գետն յորդելով չուրջը գտնուած հողերն ողողուեր են։ Ողողման պահուն գետէն դէպ ի վար իջուցուող լաստ մը կամարջի մը գարներ ու խորտակեր է զայն։ Կամարջին վրայ գտնուող երեք մարդիր թէև գետն ինկեր, սակայն ազատուեր են։

ՊՐՈՒՍԱՅի մէջ եւս սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղին դժուարաւ կ'երթեւեկէ։ Այդ կողմի հեռագրական թելերը մեծ մասամբ աւրուեր են և Պրուսայէն չրջակայ գաւառներն ուղեւորող թղթատարն ևս չէ կրցած երթալ ձիւնին առատութեան պատճառաւ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ ժամ ութին Պոլսոյ Վէզնէէֆիլէր թաղին մէջ հրդեհ ծագելով երկու փայտէշէն տուներ աֆրեցան։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. ալաղ թիկնապահ վախճանեալ Նամիգ փաշայի աղջկան 2526 դրուշի ամաթոչակ մը յատկացուած է, Նամիգ փաշայի մահուան թուականէն սկսեալ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովոյ դեր-նախագահ Հաճի Արիֆ պէյ, որ անցեալ օր հիւանդանալով իւր բնակարանը գնացած էր, թոքատապէ կը տառապի։

ՊԱՃԱՐԱՆՏ.— Տիրապէզիրի Արդընիի շրջակայ գիւղերուն մէջ երեւան եկած պաճարախտը բոլորովին անհետացած է։ 2338 անասուններէ 435ը գոհ գնացած են այդ հիւանդութեան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էնկիւրի շինուած երկաթուղոյ ընդհանուր երկայնութիւնն է 482 քիլոմեթր, որուն 40ը՝ Նիկոմիդիայէն Ատաբազար, 63ն Ատաբազարէն Լէֆքէ, 36ը՝ Լէֆքէէն Պիլէճիկ, 48ը՝ Պիլէճիկէն Ինէօնիւ, 72ը՝ Ինէօնիւէն Ալբքէյ, 53ը՝ Ալբքէյէն Սարբքէյ, 61ը՝ Սարբքէյէն Պէյլիկ Քէօբրի, 19ը՝ Պէյլիկ Քէօբրիէն Բօլաթը և 90ը՝ Բօլաթըէն Էնկիւրի։ Նիկոմիդիայէն Ատաբազար չինուած մասին չինութիւնն աւարտած է 1890 յունիս 9ին։ իսկ Բօլաթըէն մինչեւ Էնկիւրիի մասն ալ 1893 դեկտեմբեր 31ին։

ԱՑՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— 1893 յունվ. 2ին վերջացող շաբթուան մէջ, Իզմիր-Այտընի երկաթուղւոյն հասոյթն եղած է 471,749 դրուշ, մինչ 1891ի միեւնոյն ժամանակամիջոցի հասոյթն էր 715,646 դրշ։ Վերջին երկու շաբաթներու միջոցին, նոյն գծի հասութից միջին գումարն եղած է 535,780 դրշ։— իսկ 1891ինը՝ 684,806։ Յունվ. 3ին վերջացող շաբթուան մէջ, Իզմիր-Դասապայի երկաթուղւոյն հասոյթն եղած է 2738 անգլ. ոսկի, մինչ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ժամանակամիջոցի հասոյթն էր 2045 ոսկի։ Վերջին երեք շաբաթներու միջոցին, նոյն գծի հասութից միջին գումարն եղած է 2441 ոսկի,— իսկ 1891 ինը՝ 2320։

* * *

Իզմիր-Այտընի երկաթուղւոյն տնօրէն Պ. Էտուարդ Բիւրսէր, որ երեք ամսէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, ընկերութեան վերաբերեալ գործոց վրայ բանակցելով կայս. կառավարութեան հետ, նախընթաց օր Իզմիր վերադարձաւ։

ՍԻՐԲԷՃԻի կայսարանէն կատարուած զողութեան գործին առթիւ ձերբակալեալ անձանց մէջ կայ նաեւ աւստրիական հրպատակ մը, որ ձերբակալուած պահուն յանձնուած է աւստրիական հիւպատոսարանին։ սակայն այդ մարդուն համար ձեռք բերուած ապացոյցներուն վրայ, որք ցոյց կուտան թէ գողութեան գործին մէջ մասնակցութիւն ունի, հիւպատոսարանն յանձնած է զայն ոստիկանութեան։

ԷՎԳԱՅԻ նախարարութիւնն սկսած է գնել Սուրբէի Հիւմայունին համար հարկ եղած գոյքերը։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ նախնական ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան եւ դատական ծախուց վճարման դատապարտեց Սէլիմ անուն ոստիկան-գինեւորաց տասնապետ մը, որ Զօր գաւառն աքսորուող Թաչճի Բանտէլի անուն վաճառի չարագործի մը փախչելուն տեղի տուած էր։

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Պ. Սանտրէի խումբը Թատերական անյայտող եղանակ մը անցուց այս ձմեռ Թէպէ-Պաշրի Թատրոնին մէջ, ուր մեծաւ մասամբ Թափուր սրահի մը առջեւ տըրուեցան ներկայացումներ։ Կերեւի թէ իրենք ալ համոզուեցան վերջապէս թէ այդպիսի տկար կազմակերպութեամբ կարելի չէ թատերասիրաց համակրանքը շահիլ, ուստի չատ կանուխէն, — թատրոններու ամենէն ոգեւորեալ եղանակին մէջ, — կը թողուն Բերան ու Պոլիսը և Իզմիր կերթան, յուսալով այնտեղ գտնել ինչ որ հոս պակսեցաւ իրենց, աւելի տաք կլիմայ մը և նուազ խստապահանջ հասարակութիւն մը։ Այս մեկնումը զմեզ չի հետաքրքրեր, քանի որ այնքան յաճախ առիթ ունեցած ենք ու կունենանք խօսելու մեր իսկ խումբերուն անյաջողութեանցը վրայ։ Հիմայ մանաւանդ, որ հայ լրագրութիւնը լրջօրէն կը զբաղի տեղական խումբերուն լաւ ներկայացումներու կազմակերպութեան խնդրովը, չարժեր ցաւիլ որ ֆրանսական քանի մը հինցած օպէրէթներէ պիտի զրկուինք ի Բերա։ Ընդհակառակն, այս բան՝ մեծ արուարձանին ընակչաց ճաշակի ազնուութիւնը ցոյց կուտայ, որ չի գոհանար քաֆէ-քոնսէռներու անկիւններէն ժողոված խառն խումբի մը պոռչտուքներովն ու խեղկատակ ներկայացումներովը։ Իրաւ է թէ խումբին մէջ կային տիկին Սանտռէ-Բագատ ու Տիկին Ալիս Ռէնի նման երկու գնահատելի և վարժ դերասանուհիք, սակայն ասոնք անբաւական էին ամբողջ խումբին թերին ծածկելու, և այնպէս ալ եղաւ։

Տիկին Սանդրէ-Բագատ, որ երեք-չորս տարիներէ հետէ ամեն ամառ ու ձմեռ իր մասնակցութեամբ կ'ոգեւորէ Բերայի Թատրոնը, իրաւունք ունի սակայն մասնաւոր համակրանք մը ակնկալելու և այս յուսով իրեն ի նպաստ ներկայացում մը կազմակերպած է այս կիրակի գիշերուան համար։ Պիտի ներկայացուին քանի մը սիրուն խաղերու մէկ մէկ արարուածները։ Տարակոյս չկայ որ, եթէ օդերը ներին, այս հրաժեշտի ներկայացման բազմաթիւ հանդիսականք գտնուին բացառաբար, ի պատիւ տիկին Բագատի։

Երկուշաբթի օր, խումբը կը մեկնի Իզմիր։

* * *

Ցունուար 23/ փետրվ. 4, շաբաթ գիշեր, Թէպէ-Պաշրի Թաղապետական Թատրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ Հրէից բարեգործական հասատատութեանց ի նպաստ տարեկան մեծ պարահանդէսը։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանսօն իր հովանաւորութիւնը չնորհած է սոյն պարահանդէսին որուն կազմակերպման համար կ'աշխատի յատուկ մասնախումբ մը։ Մտից տոմսի գինն է մէկ օսմ. ոսկի։

* * *

Նոյն գիշերը (23 յուն. 4 փետր.) Թաթավլայի Ցունաց բարեգործական ընկերութիւնն ևս կուտայ իր տարեկան պարահանդէսը, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտովի հովանաւորութեան ներքեւ, ի Թաթավլա։ Մտից տոմսի գինն է երեք մէճիտ։

Սոյն ընկերութիւնը կազմուած է 1862ին և այդ թուականէն ի վեր իր միջոցներուն ներած սահմանին մէջ, կը նպաստէ յուսնակ այդ մեծ թաղին աղքատներուն։ Վերջերս հիմնած է դեղարան մը, ուր դիմող աղքատները ձրիաբար կը դարմանուին բժշկաց ձեռամբ ու ձրի դեղ կը ստանան։ Այս տարի, Մենդեան առթիւ, 3500 դրշ գումար մը բաշխած է աղքատներուն։

* * *

Վաղը գիշեր, Սիրք-Թուանիէի զբօսալի ու շահեկան ներկայացումներուն հրապոյրը պիտի աւելցնէ Մրա Վիրճինիա որ 30 մեղր բարձրութեամբ մարմնամարզական աքանչելի փորձեր կը կատարէ։

* * *

Հռչակաւոր ձեռնածու Պ. Քաղնէօվ իր շահեկան ներկայացումները կուտայ ամեն իրիկուն ի Բերա, Կալաթա-Սէրայի դէմ, Սբօնէք գարեջրատան վերնայարկը վարձուած նոր սրահին մէջ որ կահաւորուած է պատշաճապէս։ Ներկայացումներն կը սկսին ժամ 9ին (Ը. Ե)։

Ա. Զ. Դ.

ԱՐԵՒԵԼ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Արեւելեան Երկաթուղեաց պարտաթուղթերու 138րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի, փետր. 1 (Ն. Տ.), ճիշդ կէս օրին, արքունի փողոցին մէջ, ազնակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս 11/23 յունվ. 93

Պ. Զարմայր Ճշմարտախօսի հասցէին ուղղեալ նամակ մը յունվար 8 20ին կորսուած է Թարաքճըլարի և Քօճամանօղլու խանի մէջտեղերը։

Զայն գտնող անձէն կը խնդրուի որ բերէ օսմ. կայս. Պանքան, ի Պոլիս, Թարաքճըլար փողոց թիւ 15, ուր լաւ վարձատրութիւն մը պիտի ընդունի։

412 3—3

ԺԷՆ. ՏԸ ՔԱՌԹՐՕ ԵՒ ԸՆԿ. Տուող որ հաստատուեցաւ մեր հրապարակին վրայ, մասնաւորապէս պիտի զբաղի վիճակահանութեան գլխաւոր պարտաթուղթերու վաճառումով, որոց վճարումը պիտի կատարուի ամսէ ամիս փոքր գումարներով, այն պայմաններուն համեմատ որը ի մտոյ պիտի երեւան յայտարարութեան մը մէջ։

Հրապարակ պիտի հանէ առժամեայ արժեթղթեր որը պիտի պարունակեն, օրինակի համար.

1 Օսմ. պարտաթուղթ

1 Բանամայի պարգեւաւոր փոխառութեան պարտաթուղթ • 1889•

1 Բէյլտի Ֆոնտէի պարգեւաւոր փոխառութեան պարտաթուղթեր ամսական 10, 15, 20 եւ 25 ֆրանքի վճարումներով։

Վերջին վճարումին առժամեայ պարտաթուղթերն ունեցողը անմիջապէս պիտի ընդունի բուն պարտաթուղթերը որը կը կրեն առժամեայ պարտաթուղթին համապատասխան թիւերը։

Առաջին վճարումն սկսեալ մինչեւ վերջինը, արժէքները պիտի մասնակցի պարտաթուղթերուն վրայ տեղի ունենալիք վիճակահանութեանց բոլոր հաւանականութիւններուն։

Հետեւապէս ԺԷՆ. ՏԸ ՔԱՌԹՐՕ ԵՒ ԸՆԿ. Տան բոլոր հանումները կրկին նպատակ ունին• խնայողը գոյակարգերուն դիրքին ընծայել պարտաթուղթերու գնումը եւ խնայողութիւնը յատկացնել կարեւոր պարտաթուղթերու վիճակահանութեանց, առանց մեծ հարստութեան։

Այս պայմաններով՝ հասարակութիւնը պիտի փութայ գնահատել ԺԷՆ. ՏԸ ՔԱՌԹՐՕ ԵՒ ԸՆԿ. Տան այս նպատակը։

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել,
17, Մենդեան փ. ի փողոց, Դալաթիա։
413 2—8

ԾԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Ցնվր.—Անգլիոյ Պանքան իւր գեղջի սակն իջուց 2 տ կէս % ի

ԲԵՐԼԻՆ.—Կայսեր բլրոջ հարսնիքը մեծ շքով կատարեցաւ։ Կայսրը Սեւ Արծուի աւագ պատուանշանը տուաւ Զարեւիչին, որ իւր այցաքարտը յանձնեց Պ. Քարբիվիի բնակարանը։

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. ժողովն 182ի դէմ 303 քուէով ընդունեց գաղտնի վարկերը։ Պ. Ռիպօ վստահութեան խնդիր առաջարկած էր։

ՔԷՍԼԻՆԵՆ ԶԱՑԹՈՒՆԿ կ'իմանայ Փեթերսպուրկէ թէ Փարիզի դեսպան Պ. Մոբէնհայմի դիրքը խախտած կը նկատուի։

Վանկուվր

ԴԱԼԱԹԻԱ, 15 Ցունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՓՈԽԱՌՈՒՈՑ

3 տարիս Լոնտրայի վրայ	110 13/16
3 » Փարիզի »	22 65

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՆՍՈՒՆԴԷ

Երէկ երեկոյ զոյ. (Միաց. Դ. Սէրի)		23 28 1/4
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելացա	»	23 30
Կէս օրին		23 30
Թանվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		88 1/4
» ժամ 5ին		81 05

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխա. Քիւն	Սէրի	55 1/4
»	»	31 1/4
»	»	24 13

ԲԱՖԵՆՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 05
Պանք տը Բօնս.	» »	5 08
Սօս. Նանտ է Վալէօր	» »	4 26
Բէյմ	» »	15 35
Թրամուէյ	» »	— —
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	88 62 1/2
Բանքեթուղթ Լաւրիսմի		78

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՊՇ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 38
Անգլիական ոսկի	»	110 21
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 25
Իմպէրիալ	»	90
Քրիմիոյ	»	51 20
Բուլպ Թղթադրամ	»	9 07
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	107 36
Մանր արծաթ	»	103 20
Մէճիտիէ	»	96
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Դալաթիոյ Սարարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԱՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 Ցնվրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 821
» » 4 1/2 %	106 60
Օսմանեան բոնսոլիտ Սէրի Դ.	21 65
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	457 : 0
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	427 50
Օսմանեան Երկաթուղի	87 25
» Բէյրի բաժնեթուղթ	356 52
Պանք Օթոման	573 75
Քրէտի Լիոնէ	750
Իտալական Ռանթ 5 %	90 65
Եգիպտական միացեալ	494 68
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 125
Օսմանիյէ Օսմանեան բոնսոլիտ)	— —

ԼՈՆՏՈՆ, 26

Անգլ. բոնսոլիտ	98 1/4
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 18
» » Ա.	55 1/4
» » Բ.	34 1/4
» » Գ.	21 1/4
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 1/4
Փոխառութիւն 77 (Տէֆտան Լոն)	93 1/4
Պանք Օթոման	12 1/4
Այտընի երկաթուղի	18
Քասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (ինդիֆիյէ)	98 1/4
» առանմ. բրիվիլ

թուած, ձեռքերնիս ձեռնոցներով պատրաստուած ենք, բայց չարաճճի ցուրտը մեզ կը թափանցէ ամեն կողմէ, մինչեւ մեր ոսկրներու ծուծը բանելով։ Կգլխուած, գըլխներնիս ուսերնուս մէջ քաշած կը քալենք, քթերնիս ու ականջնիս կարմրած՝ հեչտագին սըրսփուռքով մը կը յառաջանանք։

Վերջապէս կը վայելենք ճշմարիտ ձմրան մը բոլոր հեշտութիւնները, թէպէտեւ իրենց չափաւորութեան մէջ միայն հաճելի, պիտ'ըսեմ։ Իրաւ է, բայց ի՞նչ··· միթէ այս ամենը գեղեցիկ, սիրուն չե՞ն։ Գարնան ծաղիկներուն, ամրան երկնքին, աշնան վերջալոյսին վրայ հոգի կուտան, որք այնքան սովորական և հասարակ բաներ են։ Մինթէ՞ ձմրան այս երեւոյթները չունին իրենց մէջ մասնաւոր վսեմ, մեծավայելուչ բան մը, միթէ՞ նուագ հրապուրիչ, նուագ հմայական են, մանաւանդ հոս, Պոլսոյ համար ուր հագիւ քանի մը տարին անգամ մը տոհի կունենանք վայելելու զանոնք։

* * *

Ամեն անգամ որ ձիւնը կը տեղայ խիտ առ խիտ, ամեն անգամ որ կը դիտեմ շուրջս անոր համատարած ճերմակութիւնը, փռուած առատօրէն լեռներու, դաշտերու, փողոցներու, տուներու վրայ և ամենուրեք անխտիր, միաբա կ'ելնայ ծիծաղելի մտածում մը։ «Եթէ այս ճերմակ ձիւները, ճերմակ ալիւրի փոխուէին···։»

Այս տարօրինակ մտածման չարժառիթը կը փնտռեմ մտքիս մէջ և կը գտնեմ զայն յիշողութեանս հեռաւոր անկիւնները պահուըտած յիշատակներու մէջ, տղայական մանրավէպի մը յիշատակը որ կը նորոգուի մտքիս մէջ ամեն ձիւն երբ ձիւնը կ'իյնայ։

Հարկ կ'ըլլայ ինձ մինչեւ տղայութեանս օրերու ձմեռներուն ետ դառնալ գաւառներու մէջ ուր ձիւնը երբեմն այն ասոիճան յորդութեամբ կը նստէր որ տներու դռները ձիւնէն կը խցուէին և ոչ ոք կըրնար դուրս ելլել և այն ասոիճան ցուրտ կ'ընէր որուն սաստկութիւնը բացատրելու համար մեր մամիկները սովոր էին ըսելու «Թքնես նէ գետինը չ'ընկնիր»։

Այս կարգի ցուրտերու ատեն անչուշտ ոչ մէկ տղայ կրնար տնէն դուրս ելլել խաղալու կամ դպրոց երթալու համար։ Ուստի սենեկին մէջ մօրս կամ մեծ մօրս ծունկերուն տակ կըզկլոցած՝ ամենայն հեռաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէի անոնց հեքեաթներուն զորս կը պատմէին ինծի։

Հեքեաթները ամենէն անհանդարտ եւ եռանդուն տղայները հանդարտեցնելու հրմայքը ունին։ Տղայ մը միշտ խելօքիկ նըստած՝ հաճոյքով մտիկ կընէ անոնց։ Տեսնել պէտք է թէ ան ի՞նչպէս շուտով հեքեաթին տեսարաններէն ազդուելով, կ'ուրախանայ, կը տխրի, կը յուզուի, ի՞նչպէս իր աչքերը կը փարիին մերթ արցունքով, մերթ ժպիտով, մերթ բարկութեան կայծերով։ Տղայներու վառվռուն երեւակայութեան համար հեքեաթները և մանրավէպերը մէկ հատիկ սնունդն են որոց չնորհիւ կարծեմ թէ ուրիշ որ եւ է միջոցէ աւելի կարելի է անոնց դատողութեան գործին մէջ անվրէպ լաւ արդիւնք յառաջ բերել։ Մինչդեռ վերացական գաղափարներ են անոնց իմացականութեան, մանկական մտաղ ուղեղը տարօրինակ կերպով զգայուն է վէպերու համար։ Տղայի մը առջեւ կը բաւէ մանրավէպ մը մէկ անգամ միայն զուրցել որպէս զի բառ առ բառ կրկնէ մեզի։

Մանաւանդ ինծի համար տղայութեանս ատեն հեքեաթները մասնաւոր հրապոյր մը ունէին, և ակնարկած մանրավէպս՝ որ միտքս կուգայ ամեն անգամ երբ ձիւնը կկնայ, այն հեքեաթներէն մին է զոր սաստիկ ձմեռուան օր մը կրակարանին քովիկը մայրիկս պատմած է ինձ իր ռամկական պարզուկ լեզուովը։

Ահա այն մանրավէպը անոր պատմած լեզուովը։

«Ժամանակին աղքատ հար մը, մար մը կան եղեր, քեզի պէս պըզտըտիկ տղա մըն ալ ունին եղեր Միհրանիկ անունով։ Օրէ պանող, օրէ ուտող մարդիկ էն եղեր։ Ծմեռուանը մէկը շատ շատ ծուն կուգայ, տուներուն տուները ծունէն կը գոցուին, շարսուները, պարարները փակ կը մնան օրերով։ Վայ աղքատներուն կիսուն···։ Միհրանիկին հարիկն ալ կործուղ, բարեսուղ կը մնայ։ Սմուն մը հաց ունին եղեր, կուտեն, կը հատցունեն, մարիկը հաց եփել կ'ուզէ, կը նայի քի ամպարը աւուր չիկայ, հարիկն ալ բարա չունէր քի երթայ ալուր առնէր, հաց առնէր···ի՞նչ անեն, ի՞նչ չանեն··· այս օրը անօթի կը մնան։ խեղճ Միհրանիկը կուլայ, կ'ողբայ, հաց կ'ուզէ քի ուտէ կիշտանայ, նէ՛ հաց կայ, նէ ալուր կայ։ Երթէսի օրը նորէն անօթի կը մնան։ խեղճ Միհրանիկին ա՛լ տիմնալիքը չի մնար, կը մտածէ, կը մտածէ, միտքը կուգայ քի աղօթք անէ, ալուր ուղէ Աստուած պապայէն։ Գիչերը մութին տէօշէկին մէջ կը նստի, լալով աղօթք կանէ Աստծու «Աստուած պապա, օղորմէ մեզի, ալուր խրկէ մեզի քի մաման հաց եփէ տէ ուտենք, Աստուած պապա։»—Սանկ ըսելով աղօթք կ'անէ սէհլթներով մինչի քի քունը տանի։ Առտուն մաման կ'ելլէ, ի՞նչ կը նայիս, պակին ծունները ալուրի փոխուեր են, երդիք կ'ելլէ կը նայի քի անտեղի ծուներն ալ ալուր էն եղեր։ Ուրախութիւնով հարիկին կը վազէ, Միհրանիկը կ'արթնցուցնէ, կ'երթան կը նային քի իրաւ ծունները ալուր են եղեր։ Փառք կուտան Աստծու ու հաց եփելով կ'ուտեն, կը կիշտանան»։

Զայս պատմելէ յետոյ կը յաւելուր—«Տղաս, փառք տուր Աստծուդ մինք տուներնիս ալուր ունինք, չ'ունենայինք ամ հարիկն ալ փարա չ'ունենար նէ ի՞նչ պիտի անէինք։»

Այս խօսքերուն վրայ բիչ մը խորհելէ յետոյ կ'ըսէի,—«Հիշ հոգ մաներ, մամա, ան ատեն ես ալ Միհրանիկին պէս աղօթք կ'անէի, Աստուած պապան պակերնուս ծուները ալուրի կը փոխէր։»—Եւ այս խօսքը ցուցած առենս ինծի այնքան բնական և դիւրին բան մը կերեւէր ձիւնին ալիւր դառնալը, որքան մեզ բնական կը թուի գինին քացախի փոխուիլը։ Ո՛վ սքանչելի պարզմտութիւն տղայական։

Եւ անկէ ի վեր ամեն անգամ որ ձիւնը կը տեղայ խիտ առ խիտ, ինծի այնպէս կուգայ թէ Աստուած ալիւր կը մաղէ երկրի վրայ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱՂՈՒՆՃԵԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՆ ԹԷ ԹԱՏՐՈՆ

Զա՞թ · · · գրիչս կոտրեցայ։ Գրիչներն ալ տաղտկացեր, յոգներ են այլ եւս գրելէ։ ականաւոր անձեր, բարոյասէր հրապարակագիրներ, գրագէտներ՝ տարիներէ ի վեր կը գրեն ու կը գրեն առանց սակայն ժողովրդեան կողմէ ընդունելութիւն ու համակերպում գտնելու։

Հրապարակագիր մը ըլլալու համար, դեռ չատ պզտիկ և անփորձ եմ, այսու հանդերձ չեմ կարող զսպել գրելու բուռն տենչս, որչափ որ ալ գրիչս տըկար ըլլայ։

Զարմանալի և նշանակելի իրողութիւն մ'է որ երբ Օրագրի մը մէջ հանրային կարգ մը խնդրոց վրայ վէճ մը յարուցուի, ու երկար յօդուածներ զոհուին, լակ կը կարդացուին իբրեւ ժամանակն սպաննելու միջոց մը։ Ոչ ոք կը հաճի (՝) իւր թեր ու դէմ կարծիքներն յայտնել առ այն։ ամեն ոք անհոգ անտարբեր կը մնայ խիտ քիչ բացառութեամբ, որով եթէ մէկը գրած ըլլայ թէ «Ջուր»ին գրաբարը «Ջոր» է, կամ թէ կամուրջէն Դատարկուղ գացող շոգենաւը քառորդէ մը կը հասնի հոն, և կամ թէ այն ինչ գիւղին Թաղ· Խորհուրդն իւր թաղային ու եկեղեցական գործերը լաւ կը մատակարարէ, ժողովրդեան մեծ մասը պիտի սկսի «Ջոր» մը տուր ըսել, կամ թէ բարեկամի մը խօսք պիտի տայ ժամը 4ին Դատը գիւղի նաւամատոյցը գտնուիլ ու 4ին քառորդ մնայած շոգենաւը պիտի նստի, և վերջապէս այն ինչ գիւղին Թաղ· Խորհուրդին վրայ միշտ համակրանօք պիտի խօսի։

Բաւական ժամանակ վերջը սուտերը մէջտեղ կ'ելլան, ե՞րբ · · · երբ որ մի քանի ճշմարտասէր ու հոգատար անձինք ա՛լ չհամբերելով ուղղեն զանոնք, այլ սակայն շատ դժուարութեամբ կը յաջողին, զի ժամանակ անցնելով ժողովրդեան գլխուն մէջ լաւ մը տպաւորուած էին այդ սուտերը։

Բայց ես բոլորովին չեղեցայ նիւթէս։ խորագիրս էր «Պարահանդէ՞ս թէ թատրոն»։ կ'սկսիմ ուրեմն՝ ներողութիւն խնդրելով սոյն երկարաբանութեանս համար։

Օտար պարահանդէսներն սկսան և կը շարունակուին, իսկ մերիններէն ձայն ձուն չկայ։ երանի՛ թէ այդպէս տեսէր ձմեռն ամրողջ։ ինչո՞ւ, է՞հ, արդէն անդունդին ծայրն հասնող բաւական թուով ընտանեաց տուներն ի հիմանց չկործանելու համար, երիտասարդաց ու երիտասարդուհեաց արդէն ունեցած վատառողջութիւնը մահուան չառաջնորդելու համար, յատակն երեւցողքակները բոլորովին չպարպուելու համար, յանձնախումբերու ֆանքերը պարապը չերթալու, դեռ կ'ուզէի շարունակել, բայց ահա յանկարծ Պարոնեանի ըստուերը դէմս կուգայ ու կը գոչէ, «մեղքս ես, աւելի յառաջ մ'երթար, բանդ կը բուռնի, սպասէ, դեռ երիտասարդ ես։» Բայց ես կուզեմ յառաջ երթալ, նա կը համոզէ, ու տեսնելով որ չպիտի ըլլայ «հայդէ կ'ըլլաս» կ'ըսէ ու կ'անհետանայ։

Հ'ըմ · · · «հայդէս կ'ըլլա՞մ», փորձենք ուրեմն · · · ո՞ւր ձգեր էի գրութեանս թելը, հա՛, ամանդ ու իրենց տիկնանց մինչեւ ցարդ ծածուկ մնացած (՝) դժուութիւններն երեւան չհանելու։

Պարահանդէս մը քաղաքական ընկերը կերպը Յարութիւն Արփիարի մը կարօտ է· այլ վստահ եմ թէ թատրոնալ-աւելի քաղաքական (attractif, կ'ըլլա՞յ) ընելու համար Զօհրապ Գրիգորի մը կը կարօտինք։

Քանի որ Դատը-գիւղի եմ ու նախանձախնդիր Դատը-գիւղցոյ լաւ կամ գէշ արարքներուն, լրջօրէն կ'առաջարկեմ, որ առանց ժամանակ կորնչցընելու յանձնախումբ մը կազմուի ոչ gros bonnet երիտասարդներէ (երիտասարդներէ, կ'ըսեմ, որպէս զի գործը կանէ նայինքի չմնայ, ու թատերական երկու ներկայացումներ տրուին։)

Ունինք Ֆասուլեաճեան մը, Սիրանոյշ մը, (Հրաչեայ միշտ պատրաստ է բարենպատակ գործի մը համար ի տես ելնել), Շահինեան մը և · · · Քնար մը, առ այժմ գտնէ բան մը չպակսիր մեզ։

Եւ պիտի տեսնէք թէ ամբողջ Դատը-գիւղի աղգայինք աւելի գոհ սրտով և բերկրութեամբ պիտի շուայլեն իրենց նուէրներն, որքան պիտի նուիրեն։ պարահանդէսի մը համար։

Ժամանակ չկայ կորսնցնելու։

Դատը-գիւղ ՊԷՏԻԿ

Ց· Գ·—Կ'իմանամ թէ արդէն գործի սկսուած է, իսկ՛ թէ իրաւ ըլլար։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

(Շարունակութիւն և վերջ)

Հոգեւոր «պարգեւատու ամենեցուն» շարականն ասելով ուխտաւորք իջանեն ի պատանատեղին (որ ի ձեռս երից ազգաց) ուր թաղման աւետարան կարդալէ, ծանուցում խօսելէ գլխի, շարական ասելով երթան ի Ս· Գերեզման Փրկչին· անդ Յարութեան Աւետարանն, երիցս Տէրողորմեայ աղօթք և այլն կարդալով, կենսատու Ս· Գերեզմանի դուռ կանգնած պիտի քարոզէ, և աւարտելով, անտի Եղանեն ի վերնատուն (սեփականութիւն հայոց)· ատ կը վերջանայ Տէրունական նորեկ ուխտաւորաց թափօրի արարողութիւնը։ Ատ Տեսուչը և ժամարար վարդապետը ուխտաւորքը իրենց ներկայութեան նստեցնելով, Ս· Յարութեան տաճարի հանդամանաց վրայ փոքր ծանուցում խօսելով, Փրկչի Ս· Գերեզմանի անուամբ ըստ հնուանդ սովորութեան որոշեալ 33 դահեկան տարպաս եւ 5 դահեկան մոմագին անձգլուխ կառնեն և ոչ թէ վանքի հոգեւոր մէջ կառնեն, (այն ալ մէկ լիրայ)։ Ատ դարպասական գործը լրանալէ ետք, ժամարար Ս· Հարք արձակման ղողմեսցին կասեն ուխտաւորաց գլխուն և ոմանք ալ կը խոստովանին կատարելապէս և կառաջնորդուին մերձենալ լուսաբուխ Ս· Գերեզմանին· այս պահուս ուխտաւորք ի միմեանց ներումն խնդրելով ողջիր հարց ձեռս համբուրեն, եւ հարք արդոց ճակատ եւն. այս պահուն ամէն ուխտաւորք ի ձեռին ունին վառեալ մոմ· մեծաս ջերմեռանդութեամբ և լայագին աչօք ի ծուր անկեալ «մեղա՛յ» գոչելով ծնկաքարշ մերձենան ի Ս· Գերեզման Փրկչին, իւրանց ուխտ ու հայցուած մատուցանելով կ'երկրպագեն և ապա յետս յետս ի դուրս գան վայելելով չնորհ և օրհնութիւն· Եղանեն ի վերնատուն 2—3 ժամու չափ հանգստանալու։ Բայց չատ անգամ ալ կը պատահի որ որոշեալ դարպասը փոխանակ վերնատանն, վար տեսչի սենեակ կառնուի ու փիլերուան անքնութենէն անհանգիստ չլինելու համար ուխտաւորք չեն յօժարիր մի գիչեր Ս· Յարութիւն մնալու։

Իսկ մենք գիչեր մնացողներու նկարագրութիւնն ընեմք· յայտ պահուն տեսնալու է ուխտաւորաց հոգեւոր ուրախութիւն· ամեն բերան գոհութիւն կը մատուցանեն Արարչին որ ժամանաւոր աչօք արժանացան սոյն սրբավայրն։ Մինչ այս մինչ այն ուխտաւորք հագիւ փոքր ինչ ի քուն եղած են, ահա յանկարծ ղողմեսցին առաջին զանգակը յանկարծ կը հնչէ, որով կը հրաւիրէ զանոնք ի փառաբանութիւն արարչին· սոյն միջոցին յանաց զգեստաւոր սարկաւագը Փրկչի գերեզմանէն սկսեալ ամբողջ սրբավայրերը կը խնկարկէ· նոյնպէս կը խնկարկեն Հայոց եւ Ղպտաց սարկաւագները։ Միւս կողմէն ամսական անուանեալ երկու ժամարար վարդապետք մէկ կանոն սաղմոս կը քաղեն ի վերնատան յատնկայս։

Ցոյնք ալ իրենց եկեղեցին ժամասացութիւն կը կատարեն· մեր սաղմոսը լրանալուն, ժամերգութիւնք կ'սկսին· Ցոյնք վարը, Ս· Գերեզմանի վրայ պատարագի սկըսած են· մեր ժամերգութիւն աւարտելէն յետոյ, փոքր ինչ հանգիստ կ'առնեն, մինչ Ցոյնք կ'աւարտեն· ու մեր ժամարարի զգեստաւորելու պատրաստութիւնը կը տեսնուի· յոյնք լրանալուն պէս՝ մեր լուսարարն անվիջապէս Փրկչի Գերեզմանի զարդերը կը տանի ներսը կը զարդարէ· ու մեր միւս ժամարար վարդապետը դպրաց հետ գերեզմանի դուռն առաջ Ճաշուն լրացնելուն պէս Խորհուրդ Խորին ըսելով ժամարար վարդապետը կը բերեն Փրկչին Ս· Գերեզմանը պատարագ մատուցանելու, Տէրունական ուխտաւորք ալ կը շարուին գերեզմանի դիմաց յաջ ու ձախ, ուր մեծաս Ջերմեռանդութեամբ կը մասնակցին բաղձալի արժանաւորութիւն համարելով· մեր պատարագին մատուցման յունաց լուսարարը Ս· Գերեզմանի ներսը կանգնելու իրաւունք չունի· դիմի մեր Ս· Պատարագին, մեր ուխտաւորք իրենց սրտի մեծակարօտ փափաքը յագեցնելու շատ ներս կլնան մնալ փոքրիկ սրտիւ արտասուագին աչօք իւրեանց խնդրուած Փրկչին գերեզմանին կը մատուցանեն։ Յետ այնորիկ ուխտաւորք հրաւիրուելով ի վերնատուն, իւրաքանչիւրին փոքրիկ նախաճաշ տրուելով Տեսուչը լուր կը խրկէ Ս· Յարութեան դրան արտաքոյ պահապանին փոքր լուսամուտէն ազդարարելով· տեղացի դռնապանք կուգան բանալիներ բերելով դռան մի բեղկը կը բանան· ուխտաւորք Ս· Յակոբայ վանք կը տարուին· դիտնալու է թէ՝ որ ազգ որ նոր ուխտաւոր ունենայ այն աւուր Ս· Յարութեան դուռն բացման ծախուցն ազգի Տեսուչը պիտի վճարէ։ Տէրունական ուխտաւորաց որ այս երրորդ օրն է Երուսաղէմ ժամանելուն սոյն օր ըստ յարմարութեան սենեակներ, չափաւոր անկողինք, պղնձեղէնք փսիաթ ևն կը տրուին։

Բայց երբեմն ալ բացառութիւնք կը լինին և միւնոյն օրը սենեակ ու անկողին ևն կը տրուի։ Այնուհետեւ ուխտաւորք հեռագրեհետ Ս· Աստուածածնայ Տաճարը (ի ձեռս հայոց և Յունաց) կը տարուին· անկից ի Ս· Բ, բանն Քրիատոսի որ է Հայոց Ս· Փրկչի վանքը որ կախափայ քահանայապետի տունն էր, և անտի Ս· Հրեշտակապետ վանքը (սեփականութիւն հայոց) որ է Փրկչի առաջին բանտ եւ Աննայ Քահանայապետին կանուանէր։ Սոյն վանքեր 5 դահեկան կամաւոր մոմագին դատ որոշեալ տարպաս չունին։

Նորեկ ուխտաւորք, Սրբոց Յակոբեանց սեփական վանքի մէջ տեղաւորուելով հանգստանալէն զկնի, յարմար օր մը հիւրընկալ վարդապետ կը հաւաքէ զբան նորեկ Տէրունական ուխտաւորք կան, ի մի ժողովելով նոցա կ'առաջնորդէ ի Ս· Բեթլէհէմ, ի Ս· Ծննդավայրն մանկայեալ Աստուածորդոյն Փրկչին, որ Երուսաղէմէն 2 ժամ է մինչեւ անդ· փոքր ինչ հանգստանալով, ամբողջ ուխտաւորք կը հրաւիրուին Տեսուչ վարդապետի սենեակն ի ներկայութեան 2 ժամարար վարդապետաց, Տեսուչ հայրն Ս· Ծննդեան վանուց պատմական ճշգրիտ յիշատակութեամբ ծանուցում կը խօսի ու կը յորդորէ զուխտաւորս որ բարեհաճին 33 դարպասական ու 5 ալ մոմագին սովորական տուրք վճարել, այդ մեծահատատ վանուց պահպանութեան համար· ընդունած գրամ նոյն վարչեանին անվիջապէս կարձանագրուին ի տօմարս Ս· Աթոռոյ։ Սոյն գործողութիւնք լրանալով, ուխտաւորք ի մի ժողոված կ'իջնանեն ի Ս· Ծննդեան եկեղեցին (որ ի ձեռս Հայոց ու Յունաց)ուր Տեսուչ վարդապետ շուրջառիւ, խաչիւ և խնկարկիչ սարկաւագ զգեստաւոր՝ բուրվառաւ, 2 ժամարար վարդապետք և դպիրք վսորհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմաւուր յայտնեցար ևն։ եղանակելով իջանեն յԱստուածայայտնութեան ծնունդավայրն Փրկչին, անդ սրբազան տեղւոյ վրայ նկարագրական ծանուցում խօսելով ուխտաւորք կարօտանօք իւրանց ՀԵՐԱՆԳին երկրպագութիւն կը մատուցանեն Մանկացեալ Փրկչի Ս· Ծննդավայրին և խանձարրապատ Ս· Մսուրին։ Ատ, սոյն արարողութիւն եւս աւարտելով ուխտաւորք Ս· Ծննդեան վանուց կահաւորեալ սենեակներու մէջ կը հիւրընկալուին, վանքէն կերակուր և անկողին ընդունելով։

Ատ գրեթէ կը վերջանայ սրբազան վայրաց առաջին ուխտագնացութիւնը։

Այնուհետեւ ուխտաւորք ինքնագլուխ կարող են ուզած տեղերնին չրջիլ։

Ամառ ժամանակին 2 կամ 4 ուխտաւորի համար հանդիսաւոր նկարագրուած ձեւակերպութիւնք չեն կատարուիր, պէտք է ուխտաւորաց թիւ գոնէ 10 էն վեր լինի։

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ Վ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
Մեծաքան Ս· Երուսաղէմ

Վստի անտի

ԱՆՎԵՀԵՐ ՃԱՄԲՈՐԴ ՄԸ

Աւասիկ քանի մը չահեկան տեղեկութիւններ այն ճիգանց մեծ ուղեւորութեան վրայ որուն ձեռնարկած է անվեհեր ռուս ճիրաչուրեին՝ իշխան Վիացէմսքի։ Իր ճիգանց ճամբորդութիւնը 1891 յուլիսին սկսեալ եղաք, իշխանը անցեր է Սիպերիայէն, Մոնկոլիաէն, Կոպի անապատէն, Զինասանէն, Թոնքինէն, Անամէն, Քոչինչինէն և Քամպոճէն· վերջին լրոց հայելով, Սիամ հասեր է։ Բնականապէս ուղեւորութիւնը չէ կատարուեր առանց զըրկումներու և վտանգներու։ Վիացէմսքի իշխանն երեք անգամ յարձակում կրեր է ի Զինասան և երկու անգամ վիրաւորուեր է։ Անամի և Քոչինչինի կոյս անտառներուն մէջ ջերմէ բռնուեր է։ Ի Քամպոճ քիչ մնացեր է որ խղդուի ողողումի մը միջոցին։ Ուրիշ անգամ, ծարաւ և չատ անգամ անօթի մնացեր է, մանաւանդ Սիամի երկիրներուն մէջ յոյս անկարելի է բան մը ձեռք ձգել ստակով, որովհետեւ բոլոր առուտուրը փոխանակութեամբ կը կատարուի։ Զինասանէն մեկնած ատեն, ուղեւորը տասներկու ձի ուներ և Սիամ հասած պահուն երեք հատ մնացեր էր, իսկ միւսինը ձիերը կորած էին։ Հագուստները ծըրիկ ծըրիկ եկեր են ճանբան, և, իր գրածին համեմատ, իր զգեստներ զրեթէ ողողելի վիճակ ունէին երբ Պանկոքը կը մտներ, ինչ որ արդէն չէր զարներ տեղացիներուն աչքին, որոց կերպարանքն ալ գրեթէ նոյնն է։ Վիացէմսքի իշխանն որ իր ուղեւորութիւնն առանձնակի կը կատարէ, Սիամէն եկնելէ ետք միաք ուներ Պիրմանիայէն, Հնդկաստանէն և Պարսկաստանէն անցնելով Կովքասէն Ռուսիա մտնել, ուր կը յուսայ գտնուիլ յառաջիկայ յունիսին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՏՈՒՄ ՄԸ

Եղական պարագայներու մէջ, Միսուրի գետէն, մերձ ի Ռօքքօրտ, գտնուած է մնացորդն «Ճօն Պըֆինկիթըն» շոգենաւին, զոր արձակագօրքերն ընկղմած էին Գերութեան պատերազմին ժամանակ։ «Ճօն Պըֆինկիթըն» մեծ շոգենաւ մըն էր զոր ամերիկեան կառավարութիւնը կը գործածէր պարար և ռազմամթերք զրկելու համար յառաջապահ զինուորներուն։ 1854ի սկիզբը, Անտերսոնի հրամանին ներքեւ գըտնուող արձակ զօրաց հաչակաւոր գունդին կողմէ յարձակում կրած և ընկղմած էր և շոգենաւին մէջ գտնուող բոլոր մարդիկն ալ կորած էին անխտիր։ Ցայսմի էր թէ, մեծաքանակ զէնքէ և ռազմամթերքէ զատ, մէջը կային ոսկւոյ կարեւոր գումարներ զօրքերուն թոշակը վճարուելու յատկացեալ։ Ուստի մեծածախ խուզարկութիւններ կազմակերպեցան զանազան ժամանակներու մէջ, չանալով գտնել շոգենաւին բեկորները, բայց ամեն ջանք անյաջող ելաւ։ Այնէնէն տարօրինակ դիպուածով մը վերջապէս երեւան հանուեցաւ Ճօն· Պըֆինկիթըն որուն ալ բնաւ հաւատ չէր ընծայուեր։ Մինչ գործաւորներ զբաղած էին Միսուրիի երկայնութեամբը նոր երկաթուղի մը չինել, ժայռի ակագին զանգուած մը զոր կը կոտրէին վառօդով, կ'երթայ կը գլորի հարիւր մէթր երկայնութեամբ մեծ ծակի մը մէջ։ Այս ծակէն, զոր խուզարկած է ձեռնարկու մը, ելեր է շոգենաւն՝ ատպի մէջ թաղուած։ Մինչեւ ցարդ, առաջակողմն մէկ բաժինը մնած են, ուր գտած են կմախքներ, ալիւրով լեցուն բազմաթիւ տակառներ, վիսքիով լի հինգ տակառ եւ երկու փոքր տակառներ՝ ոսկիով լեցուն։ Միջոցներ ձեռք առնուած են բոլորովին ազատելու համար Ճօն Պըֆինկիթըն, և կը յուսացուի որ ուրիշ ոսկիներ տակառներ և թնդանօթներ ալ գտնուին։

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մարիտի բարձր դռան ընկերութիւնը շատ յուզուած է բարձրատեղեան տիկնոջ մը անձնասպանութեան պատճառով։ Այս կին ամուսինն էր թնդանօթաձիգ զօրաց գնդապետի մը և Ալֆոնս Է.ի մէկ նախկին վարժուհին աղջիկը։

Գնդապետն ու կինը, պատատ երթալէ ետք յայց խնամակալ թագուհիին, պատմագիտական ցուցահանդէսը կերթան։ Մինչ գեղապետը զանազան առարկաներ կը դիտէր, կինն անհետ կ'ըլլայ յանկարծ և պարտէզ կ'ուղղուի, ուր կը սկսի վազվզել լիճին բոլորտիքը մինչեւ որ գիչերը վրայ կը հասնի։

Ցեսուչ տուն մը կը մտնէ և, առանց նշմարուելու գանապանուհին, հինգերորդ յարկը կ'ելնէ, կը հանուի և, բակին սանդուխին վրայ նայող պատուհան մը բանալով պարապին մէջ կը նետուի գրեթէ մերկանդամ։ Մահը վայրկենական կ'ըլլայ։

Ժամանակէ մը ի վեր, խեղճ կինը յիմարութեան տագնապներ ունեցած էր քանիցս։ կը կարծուէր թէ կատարեալապէս ազդեցած է։

Մարիտի ամենէն գեղեցիկ կիներէն մին էր. տակաւին հազիւ քառասուն տարու կար։

ԲՈՒԼՄ ՍԻՄՕՆ
ՍԻՄՕՆԻ ՓՈՇԻ
ԲՈՒԼՄ ՍԻՄՕՆԻՆ ՕԳՈՒՆ

Ցանձ՝ ստացուած Բարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէ,

Ամենէն վայելչաբար կանանց կողմէ ընդունուած այս նիւթեր, նրբութեամբ և ջնջելի անուշահոտութեամբ պատրաստուած, կը ձեւակերպուին գեղմի և ձեռաց վրայ նամաշիր, եւ անդրադարձի կանգնութիւն մը քարանալ մաշին և կանհետացուցնին մարթին վրայ գտնուող արեւէն եւ ծուռ օդէն աւրուած գոյները։

ՍԻՄՕՆ, Կանաչ Պաթրլիէռ փողոց, 13, ՓԱՐԻԶ
Դղրանք, հոտավաճառք, վաճառատներ։

ՍԱՂԴԻ ՄՈՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

ԵՐԼՍԷՂ, Կ· Պոլիս, 13 գեկտ· 1888

Պարոնայք Սդոդ և Պօսան,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փոքրիկ ընել, այլ համենայն ուրիշներու փոքրիկներուն և այն թժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ 15 Որդիս ունի իւր այդ վիճակին մէջ գիրաւոր խմելով, և մարուելով, կը համարեմ որ այն յատկութիւնք զոր անտարակուսելի ազդեցութիւն ի վարուց անայ հաչական է, մասնաւորապէս այդ յայտնի պարարտութեան մէջ։

ՏՐ· Ս· Ս ՄԱՅՐՈՒՆԻՆ ՓԱՇԵՆ
Բժիշկ Ա·Հ· Ասատրեան

Ի Լ Ա Ն

Եէնի ճամի չէրիֆտէ միւճէտտէյն ինչա օրենան Տէրսաատէթ Բօսֆոսանէ-սինտէ օլ պապտէքի նիւմունէ վէ չէրայիթէ թէվֆիգէն եելի մէնուճաթ վէ մամուլմէքնտան օլմագ իւզրէ թէֆրիշի մէվզի միւնագասաա գոնուլտուղունտան նիւմունէլերի կէօրմէք վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէեէնլէրին ճիւմասան մատա էյեամտա թէլէկրաֆ վէ Բօսֆա նէզարէթը պալիէսի իտարէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իթմէյերի իլան օլունուր։

13 քեանունը սանի 1308

ԻԼԱՆ ՊԱՊՊ ՍԷՐՈՒԱԳԷՐԻ

Նիկամիսէ թանիրիէ իտարէսի է մէրպութ Ճիպալի տէ իրմէնի հասբլիքնտան Կսմանը Սիրայի օսմանի 100 զուրուշ հիսապը իւլ նագտան վէ բէ-ինէն պիլիթա 15 կիւն զարֆրնտա հասբլ օլանագ օլան զագաարը պէհէր կիւն գալարբրլմագ իւզրէ ֆի ասթի օ ունանագ օլան գալբն վէ ինճէ քէրէկնի պէ էր գըրեէսի 11 բարա գըրգ վէ գըրանգրն 6 բարա 25 սանթիմոէ վէ բասբալր 16 բարատա վէ բազմօրն պէհէր չո վալը 37 պ ուշուգ վէ համ ըրբն 7 զուրուշտա վէ թաշլը սահ չէվիրնանի· նէնէր ուվալը 7 զուրուշ 10 բարատա վէ չէվիրնանինն պէհէր գրեէսի 13 պ· ուշ· ուգ վէ թուզ վէ ավիսին 3 բա սատա թալիպի էօհսէսինա օլուպ իշլու քեանունը սանի բուսմինն 17ինճի ճուսա իրթէսի կիւ-ի գաբաբը գաթիսի վիրիլէճէկինտան մէգ-քիւր Ֆիյաթարա գամմ իտէրէք իշթիրատա թալիպ օլունարն մագ մը Սէ-սաքի ի լէվ· իսթը ուսումիեէ տայիրէսի է կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ն· 7 1—3

Թարգմանութիւնը Դաղպ Ֆրրգայի հիւմաուռնը թանիեէ Ֆապ-իգասը իշուն միւպոյեա օլունաճագ օլան 650 թ· կաթ· մանէն գ· օրիւ ինն իթասանա թալիպ օլանդա ըն թարիրը իլանան իթիպարէն պիր հ Ֆթ ես գասա մագամը Սէ-ասաքի լէ ազիսաթր ուսումիեէ տայիրէսի է կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ն· 8 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով Հաղեալ Հասոյթք

ԺԱ· ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ· վարչ· Ղրուշ	Ղրուշ	Զուտ հասոյթ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Սամ· ոսկի	Սամ· ոսկի	Գումար դեկտեմբերի 1892 Գաւառ 31 Սամ· ոսկի		Գումար մինչեւ 1892 Գաւառ 31 Սամ· ոսկի		Գումար մինչեւ 1891 Գաւառ 31 Սամ· ոսկի	
Ընդհանուր գումարներ՝ Դիւանագիտական մասնաբաժին Դրամ ...										
Դիւանագիտական մասնաբաժին Գաղ ...										
Դիւանագիտական մասնաբաժին Դրոշմ ...										
Դիւանագիտական մասնաբաժին Ոգելից ըմպելիք ...	8,172,395	92								
Դիւանագիտական մասնաբաժին Զինարան ...										
Դիւանագիտական մասնաբաժին Պետական ...										
Դիւանագիտական մասնաբաժին Ընդհ· Տեսչութեան վճարած ծախքերը ...	283,514	01								
Զուտ հասոյթ ...	7,888,881	91	77,309	39

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՂՆԱԿԱՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնդոն տարի 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու թեան ընկերութիւն մ'է՝ ոչ ոք ըաժնետեառք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածան օրդրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՈՒՅ համար։

34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և պայծառական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սև ծովու եզերաց Թիւ 11, և 12։ Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերու։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000

Պահեստի դրամ ցկեալ յունուար 1890 » 6,165,860

Ընդարձակ հասոյթ » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և տարբ մէջ անուած վճառքներ և հարկերներ խիստ չափաւոր տակագնօք։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Ալանիատիս խան. 12, 13, 14

369

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վնասքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած ՁԱՆԿԱԳԻՆ նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս մնացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ։ Դրամ ... պահեստի դրամ է Ընդհանուր 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ Համար Փոստի

369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼՐԻ

Իքլինճի օրտուի հիւմանան լչուն միապակա օլունմագ մահալընճա միանգամաեա վագ օլունան 98,000 գըեէ հինթա վէ 120,000 գըեէ գըզլըճանքն սէկէր գըեէսի 26 բաբաեա թալիպի էօտանիմէ իչալու քեանունը սանիի ըումինին 16ընճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէմ կինտէն ֆիկաթը մէգբիրէանէն թէնգիկաթ իհրաբը իլէ իթաեա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրաֆէրիս լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 5 2—3

Հիմէզ ֆըրգայի ապքէրիեէսինէ կէօնտէրիմէք իւզրէ 240,000 գըեէ տագիգ միւպայեա օլունճամզրնան մէ իչլալու քեանունը սանիի ըումինին 16ընճը ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլուպ 17ինճի բաբար կիւնի 100ակ 5 թէնգիլի գազալ խիլէճէկինտէն մէգբրէ էլմըգտար տագիրին իթասրնա թալիպ օլանլարը մագամը Սարաֆէրի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 6 2—3

Իզմիտ չուգա ֆապրիգայի հիւմանանընանա մէկմուտա օլուպ ֆիրուսաթը մուգարրէր օլան 16,000 գըյէանն միթէճավուզ լաֆիվրա նէ ֆէրաթ չուգասը գըրբընթ.արընը պէտիր գըեէի ճէսաթան 18 բաբաեա օլարագ թալիպ էօտանմինէ օլուպ քեանունի սանիին 14ընճի կիւնինէ գատար մրազայեէտոն պիլ իհրա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իչի իրասրնա վէ 16ընճը կիւնի տաթի 100ակ 5 գամմընա թալիպ օլանլարը մագամը էրասրէրի լէվազիմաթը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 4 3—3

Ամէն անոնք, որք կ'ուզեն ճաւայի և Զիրու ճմարլու թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու զանազան տեսակ թէյեր թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու աժանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիշեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերեւ գրուած մարքայով, որու կեղծերը եւած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 40—50

ՇՈՒԵՆԱՒԱՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԵԱՆ
Ն ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիայի և Պոլսոյ միջև կանոնաւոր գործարանք

«Մինկրելի» շոգենաւը, ամսոյս 25ի երեկոյին պիտի մեկնի Պոլսոյ Նաւահանգիստէն դէպի Պաթում, Սամսուն, Կիրասոն և Տրապիզոն հանգիստելով։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղիր և աւելի տեղեկութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալս

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մաքսանէ Սիթէ Ֆրան ազ

5

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանեան թուղթ Ֆայառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Դերազանց դեղ ի բուժումն հարբուխի, կոչտի բրբռիչներու, յօդացաւի, ցաւերու, գլխացաւերու, վերքերու, լրտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ կնդրեռու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղեարանաց մէջ։ Ստորագրութիւն պահանջել։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂԻՈՑՆ

որ ի Ղալաթիա, փողոց Վէյվոտա, Նորատունկեան խան, Թիւ 6, 7 և 8

Զանազան և հոսիս բեղոյրք, կանանց գլխու ծածկոցք, Սեղանի ծածկոց և անձեռոցներ, Ճերմակեղէնք, Սրփիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց չապիկներ, գիշերազգեստներ, և այլ տեսակ կանանց վերարերեալ իրեղէններ։ Անուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն։

Կը խնդրենք արգոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին աժան գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕԹԻ ՕՀԼԵՐԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕՈՒՏ ԻՒՂ

Իրեմեանի որ շուշ Ի տարոյ

Գերազանց մեծագոյն ՍԿՕԹԻ և ՀՕՈՒՆԻ Ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մարդու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոշտերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Թժիշկներուն ընդունուած է, ախորժ համ ունի, դիւրամարս է և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Իսկ ոչխատ արք ի Ե. Պոլիս, ՀԱՄՊԷՐ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

ՄԱՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԼԷԼԷԲՈՒԼ և ՄԻՔԷՐԷՍԻ ՊՂԼԻ ԲԱՆՈՒ
ՂԷՖԵՆԱՍ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանաքուս	4200	Պիզէրթ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օմմանլի	4000	Նէբէթիս	3000
Սէսսոգրէթ	3250	Բէրտ	3000
Թիպա	3250	Լոչնէա	800
Մակասալա	3250	Սլիգոան	800
Մարիսթէթ	3250	Լէսթի	700

«Բէրտ» շոգենաւը յունվարի 19 Լիվրբուլէն ասա կ'ապահովի ընդհ. վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուլիթոլ խան
ՀԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Հէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

292

ՔԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՅԻ

Ամէն ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլ և Ամերիկայ միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Լուսանիա	7718	Գասպէլնիա	4845
Եգիպտոս	7715	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Յամայիա	3574
Ռուսիա	7268	Մարսիան	2403
Ռամանիա	5587	Ագլան	2393
Ամերիկա	5517	Սարասաս	2166
Կալիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալթիրա	2144
Ավէրոս	2,43	Գրինիտա	898
Ջէսար	1876	Մորոգոս	1885
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼի էսրնիկապ
Thomas C. Joly
Ալիքսանդրիա խան Թիւ 401
Ղալաթիա

17

ԱՒԱՂՐՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Դրբէ-եկ-Ամէրէս, կ. Պոլսոյ և Օրէսայի միջև

ԹՈՄԱԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՖԷԼԴ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Լուսանա	2000	Ցիամինկ	1600	Բալէրմոն	3200
Անէլը	3000	Կալիէս	5500	Բանանէր	1700
Աբոլս	3500	Կիդանս	2200	Բրանէ	1500
Ամկս	2300	Կոզ	1800	Բոլս	1000
Արիոսգ	3000	Կրսանս	2200	Բուլդ	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Բիանթ	4400
Գրոսանս	2200	Հիսալկ	3000	Բրինգլդ	3200
Գրանս	2000	Հինտուս	7000	Բոլս	3000
Գիֆիանս	8300	Հուանդեր	1200	Բանս	3500
Դեմլս	2600	Ամակ	5000	Բոգարթ	3500
Դանիրաս	2500	Ֆիլանս	2300	Նայէրս	4000
Դանէս	2100	Ֆէլոս	2000	Ռանգիանգ	8200
Դանգ	2000	Ֆոլբիս	4200	Սարֆս	2000
Գանս	2700	Ֆանս	2200	Սիլիս	2000
Գիբանկ	5000	Լէս	2000	Սարինս	4300
Գիլիս	2500	Լեգանթ	4500	Թ. Ռիլիրդ	3000
Գոլդ.սս	3400	Լիվրանս	3000	Թանրս	1200
Գիգս	2500	Մարս	1500	Թոլիս	2800
Գանանս	2500	Մարգ և կ.	4300	Թորբիս	900
Գանս	4300	Մարգրէլլ	6500	Ուրանիս	5000
Գրանս	3100	Մէլս	2000	Վ.ոլթանս	5000
Էրանանս	2600	Մանրինս	3100	Սէնս	3600
Էլսարանս	3000	Նէլս	2000	Զէպրա	1000
Էլէբիթս	3200	Օրլանս	3000	Տիթանրնա	200
Էրանթ	2600	Օթելլս	5000	Ճբրմզ	200
Ֆանրան	800	Պրանս	4500	Ջէրս	140
Ֆիս	700	Զէրս	2000	Զոբիթ	120

Էնգիլրէն Մոնարք 8000
Բիլգիրէն Մոնարք 8000
Լեգիրէն Մոնարք 8100

«Տրաքոյ» շոգենաւը, նաւասպետ Բիւքերին, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 16ին և 31ին ասա կ'սպասուի։

Ղոլոնիաներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Բիւշիւք Միսէթ
Խան, Ղալաթիա

293

ԴՈՒԱԼ ԷՔՍՊՐԷՍ

ԱՍԻԻԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷԷՐԸ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իւէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահչէ Խարու, Մէյտանճրք աղքաք, Ուիլմայ խան.

ՀԻԻՄԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մտաքսեայ, Ֆիլտ'էքսօն, բուրդէ եւ էսթրամատուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վտակներ, քաշ-քօրսաժներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամէն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ'ըլլայ բազմաթիւ յաճախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական այդ գործարանի նիւթերուն, որքան որ մասն նման են Եւրոպայ այդ օրինակ նիւթոց եւ աւելի աժան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենայներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։

253

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ Ի ԱՆԱՊԱՐՀՈՒՂ

ԳԻՒՂ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Ուրբ. Ճեպ. Բ. 2 Բաղ. Ա.	Կուս. Ճամբ. Թ. 4 Ա.մ. օր Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 62 Ա.մ. օր Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 132 Բ. Եղ Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 124 Բաց է կիրակի Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 123 Բաց է երեք Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 131 Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 61 Ա.մ. օր Ա Բ Գ	Կուս. Ճամբ. Թ. 7 Ա.մ. օր Ա Բ Գ	Ուրբ. Ճեպ. Թ. 5 Դ.ղ.ք. Ա.
ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.		ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգապու ...			8 23		
		6 53			Եէնի—գուլէ ...			8 07		
		7 12			Բագրիգիւղ ...			7 44		
		7 26			Ամաթէֆանու ...			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Զէքմէճէ ...			7 07		
		8 29			Աքարթա—գուլէ ...			6 22		
	9 33	9 05			Շատալճէյ ...			5 56	6 59	
		9 43			Զաթարճա ...			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գասպաչէ ...			4 30		
		11 27			Սիրէճլի ...			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Զեյթէնպէյ մեկնումմ			2 37	4 58	12 09
	12 14	12 40			մկ. Զեյթէնպէյ ժամանումմ			2 12	4 35	12 04
12 04	12 56	1 41			Զորլու ...			1 26	3 36	
		2 38			Մուրթալը—Քէօքէլի			12 26		
		3 05			Սէիսլը—Զիֆթլիք ...			11 53		
	2 26	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ ...			11 16	2 26	
2 05	2 53	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլա—քէոյ ...			9 40		
	3 58	6 05			Ուզուն—Քէօբրիւ ...			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ ...			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ռուլի ...			7 14		
		7 39			ժմ. մկ.			6 25		
4 21	5 09		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ... ժմ.		1 25		11 37	7 14
4 29	5 19		4 07		Գասրքէյ ...		12 32		11 22	7 09
			4 57		ժմ. մկ.		11 39			
5 26	6 12		5 17		Մուսթաֆա բաշա ... ժմ. մկ.		11 19		10 27	6 12
5 51	6 32		5 38		ժմ. մկ.		9 54		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		Հարամնիլը ... ժմ. մկ.		8 48		9 19	5 23
6 20	7 38		7 38		ժմ. մկ.		8 01		8 39	5 12
	8 01				Թրէնօվա-Սեմէյլի ... ժմ. մկ.				8 38	4 35
	8 11			10 50	Գայանրը—Հաղրէյ ...	12 50			8 23	4 18
	8 47			11 50	Եէնի—Մէհալլէ ...	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Բաբալը ...	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Գաթալճա—Մամիմաք	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Փիրիպէ ... մկ. ժմ.	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	Թաթար Բազարճըք ... մկ. ժմ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	Ցարամգէյ ... մկ. ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Ֆիլիպէ ... մկ. ժմ.	6 45			4 48	
	12 22			5 12	Պէլովա ... մկ.	6 00			4 17	
	12 23				Սոֆիա				4 16	
11 10	12 44				Նիշ				4 01	12 44
3 20	4 29				Պէլկրատ				12 34	15
2 10	9 30				Պուտապէշթ				5 51	920
8 45	4 48				Վիեննա ... մկ.				10 35	37
9 40	1 20								2 0	3
3 16	7 20								8 30	

ԳԻՒՂ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՍՊԻՏԻՊ—ՍՊԵՆՃԷ

Կուս. Խառն Թ. 523 Ա.մ. օր Ժ. Վ.	Կուս. Խառն Թ. 522 Ա.մ. օր Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 523 Ա.մ. օր Ժ. Վ.	Կուս. Խառն Թ. 522 Ա.մ. օր Ժ. Վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւ.ֆէ.) ... ժմ.		10 13
5 44		Թեսաղոնիկ ... մկ.		9 41
6 21		Սամբանօլ ...		9 04
6 43		Գարասուլու ...		8 44
6 53		Կիւմիւնճէ ...		8 31
7 31		Կէօրկէլի ...		7 39
8 05		Մրիսովսկ ...		7 13
8 13		Սիրուսմիցա ...		7 05
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւ.ֆէ.) ժմ. մկ.		6 32
8 57				6 17
9 42		Քրիվօլակ ...		5 43
10 21		Վ.էնից—Կրասպ. ...		5 00
11 08		Քէօրբիւլիւ ... ժմ. մկ.		4 10
11 18				4 00
12 06		Զէյլէնկաբ ...		3 17
12 42				2 41
	1 06	ԻՍՊԻՏԻՊ (Պիւ.ֆէ) ժմ. մկ.		
	1 47			
	2 42	Աշառլար ...	2 20	
	3 15	Գումանօվա ...	1 44	
	3 43	Թրպանոշէլէ ...	1 07	
	3 56	Բրէշովա ...	12 29	
	4 21	Պուգսառովէ ...	12 04	
	4 34	Պուլիէնէկէ ...	11 46	
		Զիրպէնէլ ...	11 16	
			11 00	
9 33		Նիշ		
4 48		Պէլկրատ	5 31	
1 20		Պուտապէշթ	10 35	
2		Վիեննա ... մկ.	2 40	
			8 30	

ԳԻՒՂ ԻՍՊԻՏԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կուս. Խառն Թ. 622 Բ.դ.ք. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 621 Դ.ղ.ք. ուր. Ժ. Վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւ.ֆէ) ժամ	12 29
8 22	Էչէան ... մեկ.	11 36
9 17	Գաչանիք ...	10 59
10 27	Վ.էռիցովիր ...	10 12
11 20	Լիբչիան ...	9 11
12 12	Գրիչթիանա ...	8 16
12 58	Վ.ուչիթէռն ...	7 22
1 15	Միթրովիցա ... մկ.	7 00

ԹՐԸՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵՄՊՈԼՈՒ

Կուս. Խառն Թ. 321 Բ.ղ.ք. Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 322 Դ.ղ.ք. Ա Բ Գ	Կուս. Խառն Թ. 324 Բ.ղ. Ա Բ Գ
9 13	1 40	մկ. Թրնով-Սէմէնլի ... ժմ.	7 30	9 4
9 38	2 25	Գարաբուռնար	6 46	9 15
11 03	3 32	Բանէ—Մէկէսի	5 43	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զագրա	4 43	7 09
1 11	5 41	Սիրիպս—Քրմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Եամանլար ... ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Գուրբաղ ... մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուս. Խառն Թ. 221 Բ.դ.ք. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուս. Խառն Թ. 222 Դ.ղ.ք. և ուր. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 35
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթրգա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 31
12 20	Պիսկիլի	2 34
1 21	Տերրէ	1 29
2 22	ժմ. Տեսկ—Ագաճ ... մկ.	12 20

ԴԻՏԵՂՈՒԹԻՒՆ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւուան ժամը 5.59ի միջև եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուեստական ժամանակացոյցը մանաւանդ ցուցակ մը է եղած։

3.—Զախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերս։

4.—Թիւ 321 փաստն կառախումբը ի Թրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ. պայմանագրական կառախմբին հետ։

5.—Թիւ 322 փաստն կառախումբը ի Թրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ. 4 պայմանագրական կառախմբին և Թիւ. 131 փաստն կառախումբին հետ։

6.—Թիւ. 621 խառն կառախումբը Սկիւտարի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զէյթէնլի դացող Թիւ. 522 և Սէլանիկ դացող Թիւ. 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճաքարշ վագոն մը աւելցուած է Թիւ. 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանուած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ. 4 կառախմբին) կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ
) օրերը

Պելլովայէն մեկնող Թիւ. 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ
) շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաջորդեալ ուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
» 12.— » 9.— Կ. Պոլսէ Փիլիպէ Պելլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Մէջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան հաք է Սեմէնլիի ժամուն վրայ։

ՑՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ